

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA
W ZIELONEJ GÓRZE

SKŁAD OSOBOWY

W ROKU AKADEMICKIM

1973/74

ZIELONA GÓRA 1973

**WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA
W ZIELONEJ GÓRZE**

SKŁAD OSOBOWY
W ROKU AKADEMICKIM
1973/74

ZIELONA GÓRA 1973

WYDANO ZA ZGODĄ
REKTORA WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ
W ZIELONEJ GÓRZE

ks 2 187 825

WYDAWCA
WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA
ZIELONA GÓRA, PL. SŁOWIAŃSKI 6

I

INAUGURACJA

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 września 1973 roku

W SPRAWIE PRZEKSZTAŁCENIA WYŻSZEJ SZKOŁY NAUCZYCIELSKIEJ W ZIELONEJ GÓRZE W WYŻSZĄ SZKOŁĘ PEDAGOGICZNĄ

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1973 r. Nr 32, poz. 191) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Przekształca się Wyższą Szkołę Nauczycielską w Zielonej Górze w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Zielonej Górze.

2. Wyższa Szkoła Pedagogiczna wymieniona w ust. 1 kształci nauczycieli dla potrzeb szkół podstawowych, szkół średnich ogólnokształcących oraz zasadniczych i średnich szkół zawodowych.

§ 2.

Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1971 r. w sprawie utworzenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze (Dz. U. z 1971 r. Nr 21, poz. 195).

§ 3.

Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

§ 4.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 1973 roku.

PREZES RADY MINISTRÓW

Piotr Jaroszewicz

SEKRETARZ
KOMITETU CENTRALNEGO PZPR

DO
GRONA PEDAGOGICZNEGO I STUDENTÓW
WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ
NA RĘCE REKTORA
TOW. DOC. DR HAB.
HIERONIMA SZCZEGÓŁY
SEKRETARZA KZ PZPR
TOW. DOC. DR MARII JAKOWICKIEJ

W dniu dzisiejszym rozpoczynacie nowy rok akademicki.

Przyjmijcie z tej okazji serdeczne pozdrowienia.

Szanownemu gronu profesorskiemu, wszystkim pracownikom naukowym uczelni, życzę sukcesów w pracy wychowawczej i naukowej.

Studentom — w tym roku już Wyższej Szkoły Pedagogicznej — życzę jak najlepszych wyników w nauce. Życzę Wam dobrego wykorzystania tego roku dla przygotowania się do tak odpowiedzialnej służby społecznej — jaką jest praca nauczycielska.

W klimacie wysokich wymagań naukowych i ideowo-wychowawczych, w atmosferze życzliwości i radości, niech Wam praca w nowym roku akademickim dostarczy dużo satysfakcji.

JERZY ŁUKASZEWICZ

W a r s z a w a, dn. 4 października 1973 r.

OBYWATEL

DOC. DR HAB. HIERONIM SZCZEGÓŁA

REKTOR

WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ

W ZIELONEJ GÓRZE

Dziękuję za pamięć i zaproszenie na uroczystą inaugurację roku akademickiego 1973/74 oraz proszę tą drogą przyjąć i przekazać od kierownictwa Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki serdeczne życzenia jak największych osiągnięć badawczych i dydaktycznych pracownikom uczelni, a także jak najlepszych rezultatów studiów młodzieży akademickiej.

Szczególnie uroczysty charakter tegorocznej inauguracji związany jest z faktem przekształcenia Waszej uczelni z Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Otrzymacie tym samym pełne uprawnienia i przywileje akademickie.

Jestem głęboko przekonany, że świadomość tego faktu pozwoli na zwiększenie Waszych wysiłków i starań, w celu uzyskiwania coraz lepszych efektów w pracy i studiach dla dobra Polski Ludowej i socjalizmu.

MINISTER

JAN KACZMAREK

Przemówienie inauguracyjne

*Dostojni Goście!
Szانونni Koledzy!
Droga Młodzieży!*

Otwierając dzisiejszą uroczystość inauguracji trzeciego z kolei roku akademickiego, mam przyjemność ogłosić na wstępie miłą dla nas wszystkich wiadomość.

29 września Rada Ministrów podjęła decyzję o przekształceniu naszej uczelni z dniem 1 października br. w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Chciałbym w tym miejscu złożyć gorące podziękowanie tym wszystkim, którzy swoim wysiłkiem przyczynili się do tego, że uczelnia nasza, w ciągu dwóch lat działalności mogła uzyskać taki stopień rozwoju, który pozwolił nadać jej pełne uprawnienia akademickie.

Dziękuję zarówno pracownikom uczelni, jak i władzom wojewódzkim i miejskim, które nie skąpiły nam pomocy zarówno materialnej jak i moralnej. Dziękuję też studentom II i III r., którzy swoim wysiłkiem w nauce i pracy społecznej przyczynili się do umocnienia prestiżu uczelni w środowisku.

Dzisiejsza uroczystość inauguracji roku akademickiego ma dla nas szczególny charakter. Mamy bowiem nie tylko zainaugurować trzeci rok pracy uczelni, ale zarazem rozpoczynamy pierwszy rok studiów jako uczelnia z pełnymi prawami akademickimi — jako uczelnia kształcąca magistrów w siedmiu specjalnościach: filologii polskiej, rosyjskiej, historii, matematyce, fizyce, wychowaniu technicznym i pedagogice. Jest to niewątpliwie awans uczelni — mający swe źródło w widocznym dorobku dwóch lat pracy nauczycieli akademickich, administracji i samych studentów. Awans ten stał się także możliwy dzięki wydatnej pomocy władz wojewódzkich i miejskich.

Zanim przejdę do omówienia nowego statusu prawnonaukowego uczelni zatrzymam się nieco nad najważniejszymi sprawami minionego roku akademickiego.

Wydaje się, że można powiedzieć o dalszym wyraźnym postępie w dorobku naukowo-dydaktycznym i wychowawczym uczelni osiągniętym w minionym roku akademickim. Tak przynajmniej oceniła ten dorobek egzekutywa Komitetu Wojewódzkiego PZPR, która po zapoznaniu się z dorobkiem uczelni poparła nasz wniosek o przekształcenie w Wyższą Szkołę Pedagogiczną.

Na uwagę zasługują zwłaszcza wyniki zakończonych badań naukowych w ramach ogólnopolskiego planu badań pedagogicznych. Raportami lub komunikatami naukowymi zakończono następujące tematy:

- psychologia postaw i przekonań politycznych młodzieży (dr Józef Jerzak)
- weryfikacja metody nauki czytania i pisania dzieci 7 letnich w zastosowaniu do 6-latków w środowisku miejskim i wiejskim (zespół doc. M. Jakowickiej)

— wychowawcza działalność liceów pedagogicznych w Polsce (doc. B. Ratuś).

Dalsze trzy tematy przewidziane do wykonania w latach 1974/75 są w toku opracowywania.

Warto podkreślić, że pracownicy uczelni ogłosili drukiem w minionym roku 151 publikacji naukowych, w tym 9 książek naukowych.

Oto tytuły niektórych publikacji książkowych wydanych przez naszych kolegów w ub. roku akademickim: doc. Kota, Z dziejów kopernikanizmu w filozofii polskiej XIX wieku, doc. Pochanke, Dydaktyczne problemy myślenia technicznego uczniów, doc. Kresa, Winiarstwo na Ziemi Lubuskiej, dr Korcza, Studia z dziejów Ziemi Lubuskiej, dr Łojka, Nauczanie problemowe w metodyce języka polskiego.

Artykuły naszych kolegów drukowały też zagraniczne czasopisma naukowe: radzieckie (doc. B. Ratuś), angielskie (dr Radkiewicz), włoskie (doc. Grytczuk), niemieckie (doc. Pochanke, dr Makutynowicz i doc. Szczegóła). Wyszły także drukiem pierwsze skrypty. 21 pracowników uczelni występowało z referatami lub komunikatami na ogólnopolskich sympozjach i konferencjach naukowych. Kilku z nich występowało na międzynarodowych konferencjach m. in. w Moskwie, Halle, Poczdamie, Ołomuńcu. 7 nauczycieli akademickich ukończyło w ub. roku swoje przewody doktorskie, a dwóch napisało prace habilitacyjne.

Pomyślnie realizowano uchwalony w 1972 roku plan badań naukowych poszczególnych zakładów.

Uczelnia była także organizatorem kilku udanych ogólnopolskich konferencji naukowych, że wymienię tu tylko sesję sienkiewiczowską, oraz konferencje metodyczne polonistów i specjalistów wychowania technicznego.

Można śmiało powiedzieć, że niektóre zakłady, stały się pożądanymi partnerami do współpracy naukowej dla wielu tradycyjnych ośrodków naukowych. Z propozycjami współpracy naukowej zwróciły się do nas m. in. instytuty resortowe Ministerstwa Oświaty i Wychowania, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie, najstarsza uczelnia pedagogiczna w NRD Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Poczdamie, a także poszczególne instytuty i katedry uniwersytetów w Halle, Ołomuńcu, Warszawie i Poznaniu, WSNS w Warszawie oraz Instytut Pedagogiki w Uljano-

wsku. Szczególnie pomyślnie zapowiada się współpraca z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Poczdamie, z którą wymieniono już wykłady gościnne, a na bieżący rok przewiduje się zorganizowanie wspólnej konferencji naukowej nt. internacjonalistycznego wychowania dzieci i młodzieży. Wspomnieć należy, że w minionym roku z gościnnymi wykładami dla pracowników i studentów naszej uczelni

wystąpiło ponad 30 profesorów i docentów z wielu ośrodków uniwersyteckich w kraju i z zagranicy. W ostatnim roku powołano pracowników uczelni m. in. do dwóch Komitetów PAN, do trzech Komisji Oddziału PAN w Poznaniu oraz do dwóch zespołów rzeczoznawców przy Ministerstwie. Ponadto pięciu pracowników powołano w skład różnego rodzaju komitetów i rad naukowych na szczeblu centralnym. Nagrodę Ministra Nauki Szkolnictwa Wyż-

szego i Techniki otrzymali w roku bieżącym doc. dr Maria Jakowicka oraz dr Julian Skorek za wyróżniającą się pracę doktorską.

Rok 1973 jest Rokiem Nauki Polskiej. Senat uczelni podjął w związku z tym w styczniu br. specjalną uchwałę o udziale uczelni w obchodach Roku oraz realizacji szeregu inicjatyw naukowych. M. in. założono na uczelni Księgę Czynów „N a u k a O j c z y ż n i e”, do której wpisano pierwszych 5 osiągnięć naukowych uczelni. Zapisy w księdze kontynuować będziemy każdego roku także i w przyszłości.

Nie przypadkowo zacząłem swoje sprawozdanie od problematyki dot. badań naukowych. Wynika to nie tylko z faktu rosnącej rangi nauki, ale przede wszystkim z przyjmowanej w szkolnictwie wyższym zasady, że nauczanie powinno odbywać się przy nauce i że bez jednoczesnego uprawiania nauki trudno mówić o efektach w procesie nauczania. Dąży się dziś do takiej sytuacji dydaktyczno-wychowawczej, aby student kształcił się w procesie tworzenia pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, a nie tylko wtedy gdy wykładowca opowiada w gołej sali wykładowej o rezultatach własnych i cudzych prac. Stąd też obok dopingowania naszych pracowników do intensyfikacji pracy badawczej, zachęcamy ich do maksymalnego włączania studentów do procesu badawczego.

Potrzeba intensyfikacji badań na naszym terenie wynika także z dużego deficytu kadr naukowych i pozostawania w związku z tym wielu obszarów badawczych poza głównym nurtem zainteresowań tradycyjnych środowisk naukowych. Mamy ambicje, wraz z kadrą naukową W.S.Inż. i współpracownikami Lubuskiego Towarzystwa Naukowego coraz szerzej wprowadzać przedstawicieli naszego środowiska do literatury naukowej i z satysfakcją odnotowujemy, że coraz więcej naszych prac przyjmuje do druku wydawnictwa naukowe i uznane czasopisma naukowe, coraz częściej ukazują się tam recenzje naszych prac, i coraz częściej są nasze prace cytowane.

Pomyślnie przebiega proces rozwoju naukowego i ilościowego kadry nauczającej. Liczba nauczycieli akademickich wzrosła z 55 w ub. roku do 103 w nowym roku akademickim. Jest wśród nich 20 profesorów i docentów oraz 27 doktorów. Zaawansowanie prac doktorskich i habilitacyjnych pozwala oczekiwać, że w najbliższej przyszłości

będziemy już samowystarczalni w zakresie przyrostu kadry, tym niemniej jeszcze w następnym roku zajdzie potrzeba zatrudnienia ok. 40 nauczycieli akademickich w grupie docentów i adiunktów oraz asystentów. W następnych latach przyrost ten będzie już znacznie mniejszy. Oczekujemy, że w przyszłym roku po otrzymaniu budynku mieszkalnego o 20 mieszkaniach poważnie złagodzony zostanie problem mieszkaniowy. Nadal odczuwać będziemy jednak brak hotelu asystenckiego, jako że liczba asystentów stale wzrasta i w br. jest ich już 33. Zajmują oni znaczną liczbę miejsc w domu studenta.

W ubiegłym roku zanotowaliśmy dalszy postęp w zakresie doskonalenia procesu nauczania. Na uwagę zasługuje zwłaszcza znaczne unowocześnienie naszej dydaktyki. Dużą w tym zasługą kierownika pracowni Nowych Technik Nauczania kol. Żubera, który demonstrował niektóre

własne pomysły na I ogólnopolskiej wystawie sprzętu audiowizualnego w Poznaniu. Nowoczesnością w nauczaniu wyróżniają się zakłady: filologii rosyjskiej, wychowania technicznego i fizyki.

Efektom wspomnianego procesu unowocześniania i ulepszania dydaktyki, a także ruchu współzawodnictwa wśród studentów jest systematycznie rosnąca liczba studentów osiągających dobre i b. dobre oceny na egzaminach. W ostatniej sesji letniej przeciętną 4 i więcej osiągnęło 165 studentów, tj. 33 proc. ogółu studentów. Na Wydziale Humanistycznym było takich studentów 66 co stanowi 32 proc. ogółu studentów, na Wydziale Matematyczno-Fizycznym 41 studentów co stanowi 25 proc. ogółu studentów, na Wydziale Pedagogicznym aż 58 studentów co stanowi 54 proc. ogółu studentów.

Nie jesteśmy jednak zadowoleni z wyników naszej pracy dydaktyczno-wychowawczej. Martwi nas dość duży odsiew i odpad studentów na kierunkach zajęcia praktyczno-techniczne oraz nauczanie początkowe. Nie wszyscy nauczyciele w jednakowym stopniu wyrabiają u studentów nawyk samodzielnego studiowania, stąd też w czytelnich i bibliotekach najczęściej spotykamy tylko przyszłych polonistów. Jest także do zrobienia wiele w zakresie doskonalenia form zajęć dydaktycznych.

W nowym roku akademickim studiuje na uczelni łącznie 2 313 studentów na studiach dziennych i zaocznych. W związku z pilnymi potrzebami podwyższania kwalifikacji nauczycielskich uczelnia uruchomiła wszystkie swoje rezerwy kadrowe i lokalowe, aby przyjąć maksymalną liczbę nauczycieli na studia dla pracujących. W rezultacie przyjęliśmy na studia zaoczne ok. 1.100 nauczycieli, w tym 830 na studia czteroletnie — magisterskie. Na studia dzienne przyjęto 330 studentów.

Dzięki ścisłej współpracy z Kuratorium i oddziałem Instytutu Kształcenia Nauczycieli pomyślnie udało się przeprowadzić sesję zaoczną w lipcu, w której uczestniczyło łącznie ponad 1500 nauczycieli. Zapewniono im dobrą bazę noclegową w najlepszych internatach Zielonej Góry i Sulechowa, przygotowano i powielono przydziały materiału z większości przedmiotów jak też zapewniono najlepszych — jakimi dysponowaliśmy — wykładowców. We wrześniu odbył się już pierwszy zjazd w ramach sesji jesiennej.

W ub. roku zakończyliśmy pracę nad pierwszą wersją systemu wychowawczego w wyższej uczelni pedagogicznej, który w bież. roku rozpoczniemy realizować na I roku studiów. Został on wypracowany przy czynnym współudziale organizacji partyjnej i aktywu studenckiego. Akcentujemy w nim mocno zasadę współpartnerstwa studentów w procesie dydaktyczno-wychowawczym, w zarządzaniu uczelnią, w badaniach naukowych, a także eksponujemy ruchu przodownictwa w nauce.

W ramach kontynuacji współzawodnictwa o odznakę im. M. Kopernika zakończono II etap konkursu kopernikowskiego wyłaniając najlepszych studentów wydziału i kierunku studiów. Obok wyników w sesjach egzaminacyjnych premiowano także wysoko działalność społeczną i organizatorską studentów. W rezultacie tego współzawodnictwa Srebrne Odznaki Kopernikowskie dla najlepszych studentów Wydziału otrzymują:

Wydział Humanistyczny — Paweł Kisiel — II rok
Filologii Polskiej

Wydział Pedagogiczny — Jerzy Magdziarek — III
rok naucz. pocz. z zaj.

Wydział Matematyczno-Fizyczny — Wojciech Okoniewski — III r. matematyki.

Ponadto nagrody dla najlepszych studentów poszczególnych kierunków studiów przyznano:

Matematyka — Alicja Kozak III rok

Wychowanie techniczne — Leszek Linkowski III r.

Filologia rosyjska — Bożena Junkert II rok

Filologia polska — Paweł Suder III rok

Wychowanie muzyczne — Stanisław Wapiński III r.

Nauczanie początkowe — Henryk Boratyński III r.

Zakończyliśmy także pomyślnie I kurs studium metodyki pracy harcerskiej, który ukończyło pomyślnie po wysłuchaniu wykładów teoretycznych i odbyciu praktyki w drużynach i podczas akcji letniej ponad 120 studentów otrzymując stopnie instruktorskie ZHP. Studium to kontynuujemy nadal, upatrując w nim ważny element pedagogizacji studentów i lepszego przygotowania do pracy w organizacji młodzieżowej w szkole. O skuteczności tej formy szkolenia świadczą dziesiątki listów oraz inne formy uznania organizatorów akcji letniej pod adresem studentów — instruktorów i wychowawców. Wspomnieć tu muszę ofiarną pracę opiekunek studium harcerskiego mgr

Balickiej i mgr Stech, które jako instruktorki ZHP włożyły wiele pracy i inicjatywy w zaprogramowanie i prowadzenie wspomnianego Studium.

Już drugi rok odstąpiliśmy od zasady wysyłania naszych studentów jako bezpłatnych praktykantów — obserwatorów na kolonie i obozy letnie, a kierujemy ich — po przeszkoleniu — jako pełnoprawnych wychowawców lub instruktorów, co przynosi doskonale rezultaty. Np. w br. wyróżniła się duża grupa instruktorów ZHP pracujących w ramach akcji Frombork.

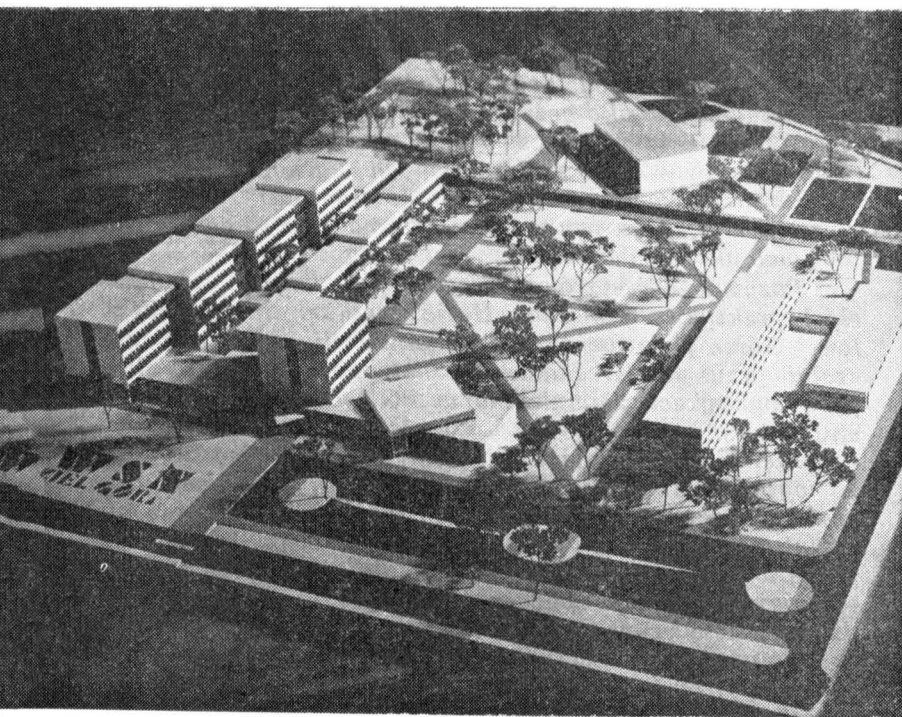
Pozytywna jest również ocena tegorocznych studenckich praktyk robotniczych. Hufiec męski pracował w Zielonej Górze przy wznoszeniu obiektów dydaktycznych uczelni przy ul. Krośnieńskiej, natomiast hufce żeńskie przy wykopkach ziemniaków w PGR Bieganów w pow. stubickim.

Pierwsze dwa lata działalności uczelni pozwoliły już na wypracowanie pewnych — najbardziej w naszych warunkach przydatnych form pracy wychowawczej oraz ukształtowały sporą grupę aktywu studenckiego, który skupiony w jednej organizacji — SZSP na pewno jeszcze skuteczniej zaakcentuje obecność studentów — przyszłych pedagogów w naszym środowisku.

Stawiamy zwłaszcza na autentyczne, twórcze i masowe zaangażowanie studentów w różnorodną działalność społeczną: w studenckim ruchu naukowym, w zespołach artystycznych, w harcerstwie, sporcie, różnych kółkach zainteresowań — bowiem tylko w czynnym działaniu, nasze wysiłki wychowawcze mogą dać pożądany efekt oraz ukształtować ideowego nauczyciela, twórczego, rozumiejącego i realizującego ideały socjalizmu.

Rok miniony przyniósł także dalszy postęp w zakresie rozwoju bazy materialnej uczelni. Wprawdzie nie otrzymaliśmy w br. żadnych nowych pomieszczeń dydaktycznych lub socjalnych, co spowoduje pewne trudności, tym niemniej cieszy nas bardzo postęp prac przy budowie nowych obiektów dydaktycznych uczelni. Załoga ZPB „Nadodrze” z wyprzedzeniem realizuje harmonogram robót, co gwarantuje, że już w przyszłym roku będziemy mogli prowadzić pierwsze zajęcia w nowych obiektach.

Kosztom ok. 4 mln zł wzrosło wyposażenie w aparaturę laboratoryjną, środki audiowizualne i inne pomoce naukowe. Zwiększył się także stan posiadania Biblioteki

Głównej do ponad 60 tys. voluminów. Zakupy biblioteczne koncentrują się zarówno na nowościach wydawniczych, jak i zakupach antykwarycznych i aukcyjnych.

Znaczny rozwój liczebny uczelni spowodował, że w nadchodzącym roku akademickim wystąpią spore trudności, zwłaszcza w postaci kiepskich warunków mieszkaniowych dla studentów. W domu akademickim przy ul. Krośnieńskiej zaszła potrzeba zagęszczenia pokoi do 5 osób, a otrzymane miejsca w internatach też trudno zaliczyć do dobrych. Pewnej poprawie sytuacja ta ulegnie dopiero po przeniesieniu w przyszłym roku części zakładów do nowych pomieszczeń na ul. Krośnieńską i dostosowaniu niektórych obiektów na placu Słowiańskim na mieszkania dla studentów. Problem rozwiązany zostanie jednak dopiero w latach 1975/76 po wybudowaniu nowego domu studenta, który znajduje się w planach Ministerstwa na lata 1974-75 i o którego utrzymanie w planie inwestycyj-

nym na przyszły rok zabiegamy. Nie udało nam się także rozwiązać problemu sali gimnastycznej i zamiast jednej stałej sali, zajęcia wf odbywać się będą nadal w kilku miejscach i w godzinach dla uczelni i studentów b. niedogodnych. Także i ten problem może być rozwiązany dopiero po wybudowaniu sali gimnastycznej, a ma to tym istotniejsze znaczenie, że przystępuje się do realizacji programu zwiększenia liczby godzin na wf i zajęcia rekreacyjne studentów.

Kilka słów o najważniejszych zadaniach uczelni w nadchodzącym roku akademickim.

W bieżącym roku mury uczelni opuści pierwsza grupa absolwentów 3-letnich studiów zawodowych. Ok. 450 absolwentów ukończy studia zaoczne, podnosząc stan kwalifikacji nauczycieli w województwie, a ok. 200 studia dzienne. Część absolwentów studiów dziennych podejmie

stacjonarne studia magisterskie, pozostali natomiast podejmą pracę nauczycielską. Ambicją uczelni, jest aby pierwsi absolwenci byli dobrymi nauczycielami i wychowawcami, stąd też ostatni rok będziemy się starali wykorzystać do jak najlepszego przygotowania ich do odpowiedniej funkcji dydaktyczno-wychowawczej w szkole. Temu celowi służyć będą m. in. zajęcia na seminariach dyplomowych oraz ostatnie praktyki w szkole. Jak wynika z pierwszych ocen tegorocznych praktyk wrześniowych w szkołach, studenci III roku są dobrze przygotowani do pracy w szkole.

W zakresie organizacji procesu nauczania czekają nas dalsze trudne zadania nad udoskonaleniem studiów zaocznych i wykonaniem naszych obowiązków wobec ilościowych zadań w tym zakresie.

Kontynuować będziemy w nadchodzącym roku nasze inicjatywy wychowawcze w ramach proponowanego przez nas systemu wychowawczego w wyższej uczelni pedagogicznej. Akcentować będziemy zwłaszcza te przedsięwzięcia, które sprzyjać będą przygotowaniu właściwej sylwetki przyszłego absolwenta, a więc dobrze przygotowanego pod względem rzeczowym i metodycznym nauczyciela, ideowego wychowawcą i świadomego, twórczego i aktywnego nauczyciela. Mocno liczymy tu na partnerstwo uczelnianej organizacji Socjalistycznego Związku Studentów Polskich. W działalności tego Związku liczymy zwłaszcza na rozwijanie ruchu przodownictwa wśród studentów oraz rozwijanie studenckiego ruchu naukowego. Dążymy bowiem do tego, aby przyszły nauczyciel był przygotowany do kontynuowania twórczych poszukiwań, umiał uogólniać praktyczne doświadczenia i zdawać sobie sprawę z konieczności stałej konfrontacji swej wiedzy i praktyki szkolnej z osiągnięciami współczesnej nauki. W tym celu wszystkimi sposobami pragniemy wyrabiać u naszych studentów nawyk samodzielnego studiowania w bibliotece, i czytelní, nawyk czytania czasopism naukowych oraz gromadzenia własnej biblioteki nauczycielskiej. Ułatwi to w pewien sposób zmniejszony wymiar godzin tygodniowo na studiach magisterskich i na ostatnich latach studiów zawodowych.

Rozszerzać zamierzamy nasze działanie na rzecz środowiska, aby w ten sposób chociaż w części spełnić nasz dług za stwarzanie nam dobrych warunków pracy. Nadal

naszym głównym partnerem będzie oddział Instytutu Kształcenia Nauczycieli i Kuratorium, z którymi będziemy współpracować nad doskonaleniem form i metod kształcenia i samokształcenia nauczycieli. Zamierzamy też objąć systematyczną opieką naukową szkoły gminne w tzw. gminach wzorcowych, aby w ten sposób nasza kadra nauczająca miała bliski kontakt z przyszłościowym modelem szkoły wiejskiej, dla której w głównej mierze kształcimy nauczycieli, jako że ponad połowa dzieci szkolnych — to uczniowie szkół wiejskich.

Podjęliśmy także interesującą współpracę z Wydziałem Kultury Prezydium WRN w zakresie rozwijania ruchu kulturalnego wśród studentów i kształcenia kadr dla pracy kulturalnej z młodzieżą co nakłada na nas nowe obowiązki. Podobnie i zapoczątkowana współpraca z ZW TPPR zapowiada się b. interesująco i powinna przynieść obustronne korzyści.

W naszej działalności na rzecz środowiska pragniemy ściślej niż dotąd współpracować z W.S.Inż., która w tej dziedzinie ma już blisko 10-letnie doświadczenie.

Nadanie uczelni pełnych uprawnień akademickich nakłada na kadre nauczającą obowiązek stałego podnoszenia swej wiedzy, jeszcze aktywniejszego podejmowania badań naukowych i doskonalenia procesu dydaktycznego. W nowym roku akademickim obowiązują te same plany studiów na kierunkach nauczycielskich uniwersytetów i szkół pedagogicznych co pozwala na stałe konfrontowanie poziomu nauczania i wiedzy studentów. Wspólnym celem nauczycieli akademickich i studentów winno być dążenie do dorównania poziomem najlepszym uczelniom.

Doskonalić zamierzamy także strukturę uczelni tworząc pierwsze instytuty. Jako pierwsze zamierzamy utworzyć Instytut Nauk Pedagogicznych, Instytut Nauk Społecznych i Instytut Mat.-Fiz. W pierwszym pracować będzie 21 nauczycieli w tym 5 profesorów i docentów oraz 7 doktorów, w drugim 18 w tym 5 docentów oraz 9 doktorów, a w trzecim 5 docentów i 5 doktorów.

Strukturę uczelni chcielibyśmy tak ukształtować, aby maksymalnie służyła wzajemnemu zbliżeniu studentów i nauczycieli akademickich, aby umacniała odpowiedzialność tych ostatnich za osobowość i przygotowanie zawodowe przyszłych nauczycieli.

Pragnę również poinformować, że w wyniku dokonanych zmian organizacyjno-kadrowych władze uczelni w nowym roku akademickim pracować będą w następującym składzie:

Prorektor d/s Wychowania — doc. dr Bronisław Ratuś

Prorektor d/s Nauczania — doc. dr Henryk Pochanke

Dziekan Wydziału Humanistycznego — doc. dr Władysław Kot

Dziekan Wydziału Pedagogicznego — doc. dr Maria Jakowicka

Dziekan Wydziału Mat.-Fiz. — doc. dr Piotr Chocianowski

Funkcje prodziekanów pełnić będą:

na Wydziale Humanistycznym — dr Mieczysław Łojek i dr Józef Iwan

na Wydziale Matematyczno-Fizycznym — dr Robert Leszko i dr Jerzy Dembski

na Wydziale Pedagogicznym — dr Tadeusz Wiśniewski i dr Józef Radkiewicz

Jak z powyższego widać, stoją przed nami nowe trudne zadania. Do ich realizacji przystępujemy jednak już z większym doświadczeniem i wsparci poważnym wzmocnieniem przez ok. 40 nowych nauczycieli akademickich. Liczymy także na okrzepli już bardzo doświadczony zespół II i III roku oraz zapal i energię studentów, których dziś po raz pierwszy gościmy w naszym gronie.

Mam pełne podstawy sądzić, że tak jak dotąd, tak i nadal naszym poczynaniom będzie towarzyszyć życzliwe zainteresowanie naszych partnerów oraz pomoc i wsparcie władz wojewódzkich i miasta Zielonej Góry.

Ogłaszam uroczystie rok akademicki 1973/74 w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze za otwarty.

JAN LEMBAS
PRZEWODNICZĄCY PREZYDIUM WRN
W ZIELONEJ GÓRZE

MAGNIFICENCJO REKTORZE
WYSOKI SENACIE
SZANOWNI PRACOWNICY
NAUKOWO-DYDAKTYCZNI
DROGA MŁODZIEŻY

Dawnym zwyczajem chóralne „*G a u d e a m u s i g i t u r*” obwieszcza początek każdego nowego roku akademickiego. W dniu dzisiejszym inaugurujemy trzeci rok działalności dydaktyczno-wychowawczej zielonogórskiej uczelni pedagogicznej.

Z tej okazji pragnę — w imieniu Egzekutywy Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze — przekazać Magnificencji Rektorowi, pracownikom naukowo-dydaktycznym i administracyjnym, studentom wszystkich lat studiów gorące i serdeczne pozdrowienia.

Rok akademicki 1973/74 będzie ważnym etapem w rozwoju szkolnictwa wyższego w naszym kraju. W tym roku rozpocznie się realizację wniosków i postulatów wypracowanych przez II Kongres nauki polskiej, a zmierzających do jeszcze pełniejszego zintegrowania badań naukowych z potrzebami obecnego i przyszłego rozwoju naszego kraju.

Wypracowuje się koncepcję przyszłościowego modelu szkolnictwa wyższego — które kształt wynika zarówno z proponowanych przez Komitet Ekspertów kierunków powszechnej reformy, jak i z sugestii społeczeństwa ujawnionych w toku debaty narodowej.

Na obecnym etapie rozwoju kraju potrzebny inny już system oświaty i nauki, spełniający większe niż dotychczas zadania. Dotychczasowa funkcja oświaty i nauki wkomponowana była w program rozwoju Polski, program, którego zasadniczy cel stanowiła najpierw odbudowa zniszczonego wojną kraju, potem zaś tworzenie niezbędnego potencjału gospodarczego, naukowego i kulturalnego. Obecnie sytuacja ulegnie zasadniczej zmianie. Mamy w

kraju bogatą sieć szkół i wyższych uczelni, mamy dużą grupę ludzi z wyższym wykształceniem, mamy lepsze placówki kulturalne i instytucje naukowe, mamy wreszcie tak rozbudowaną bazę przemysłową, że pozwala nam to wejść do grupy państw wysoko rozwiniętych.

W tej sytuacji nauka i oświata ma do spełnienia nowe zupełnie funkcje. Upowszechnienie nauki nie może być już ograniczone do wąskiego grona ludzi „wtajemniczonych”. Nauka, kształcenie, technika i produkcja stanowić muszą spójną całość, w której wszystkie elementy wzajemnie się uzupełniają, a to z kolei wymaga zmiany charakteru kształcenia, przejścia z etapu biernego „pobierania nauki” przez młodzież studencką na rzecz czynnego uczestnictwa w pracach laboratoryjnych i warsztatowych, w pracach wdrożeniowych i badawczych. I w tym kierunku zmierzać będzie podejmowana reforma organizacyjno-programowa studiów wyższych.

Mówiąc o koncepcji zmian w szkolnictwie wyższym nie możemy pominąć spraw związanych z nowymi rozwiązaniami w dziedzinie przyszłości naszej oświaty. Problem ten dotyczy bowiem bezpośrednio wszystkich studentów Zielonogórskiej uczelni przygotowujących się do zawodu nauczycielskiego.

Doniosłe znaczenie dla dalszego rozwoju oświaty — podobnie jak dla wszystkich dziedzin naszego życia miało sformułowanie długofalowego programu unowocześnienia szkolnictwa w uchwale VI Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Za jedno z węzłowych zadań uchwala uznaje doskonalenie systemu oświaty i wychowania oraz opracowanie nowego modelu systemu szkolnego.

Działania podjęte w ostatnich dwóch latach — a będące konsekwentną realizacją uchwały zjazdowej — stwarzały nową sytuację w szkolnictwie i przygotowały warunki umożliwiające dokonanie gruntownej reformy naszego ustroju szkolnego. Główną ideą zmian modelowych w systemie szkolnictwa jest obecnie podniesienie na wyższy poziom wykształcenia ogółu społeczeństwa przez upowszechnienie średniej szkoły ogólnokształcącej.

W chwili obecnej trwają intensywne wysiłki nad zakończeniem pierwszego etapu prac związanych z przyszłą reformą. Przygotowywane są projekty dokumentów określających perspektywę dalszego rozwoju systemu oświatowego, które przedłożone zostaną sejmowi w okresie

zbliżającej się dwusetnej rocznicy Komisji Edukacji Narodowej. Wszystkie te poczynania inicjowane w roku 1973/74 stanowią ważny etap w dalszym rozwoju oświaty i nauki w naszym kraju.

Rok 1973/74 jest ważnym rokiem również w życiu Waszej uczelni. Studenci I roku rozpoczynają dziś już pełne 4-letnie studia wyższe. Uczelnia Zielonogórska otrzymała prawa Wyższej Szkoły Pedagogicznej, co stwarza zarówno dla kadry jak i studentów sprzyjające warunki dalszego rozwoju i zdobycia pełnych studiów wyższych. Pragnę w tym miejscu podkreślić, że uczelnia ta w pełni zasłużyła na nadanie jej praw akademickich.

W okresie minionym dwóch lat Zielonogórska Wyższa Szkoła Nauczycielska nie tylko okrzepła organizacyjnie, ale potrafiła skupić wokół siebie wysokokwalifikowaną kadrę pracowników naukowo-dydaktycznych, wzbogacić wyposażenie uczelni, co niewątpliwie wpłynęło na przyspieszenie decyzji o przemianowaniu uczelni. O dobroku szkoły mówił szeroko jej Rektor doc. dr hab. Hieronim Szczegół.

Ze swej strony — w imieniu władz wojewódzkich — ze środowiskiem zielonogórskim. Wyrazem tej więzi jest szeroka współpraca nawiązana ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, resortem kultury w przygotowaniu kadr do pracy kulturalnej w środowisku, z Lubuskim Towarzystwem Naukowym, Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i Towarzystwem Wiedzy Powszechnej. Dowodem tego współdziałania jest czynne włączenie się kadry naukowej do prac badawczych związanych z historią i współczesnością regionu, podjęcie opieki nad eksperymentami pedagogicznymi w naszych szkołach oraz żywy udział w wszelkich poczynaniach na rzecz nowatorstwa pedagogicznego podejmowanych przez lokalne władze oświatowe. Świadczy to z jednej strony o wysokim wyrobieniu społecznym kadry a z drugiej dowodzi jak potrzebna jest ta placówka — dla pełniejszego rozwoju Ziemi Lubuskiej.

Przy okazji dzisiejszej inauguracji pragnę przekazać władzom uczelni szczere podziękowanie, gratulacje z powodu tych osiągnięć, a jednocześnie wyrażam przekonanie, że w nowych warunkach organizacyjnych — uczelnia, jej kadra i młodzież studencka — jeszcze żywiej i pełniej współpracować będą ze środowiskiem wnosząc w jego rozwój twórczy wkład.

Ze swej strony pragnę podkreślić ścisłą więź uczelni pragnę zapewnić, że dołożymy wszelkich starań, by stawać uczelni i pracownikom naukowo-dydaktycznym najlepsze — na jakie nas stać — warunki pracy.

DROGA MŁODZIEŻY!

W realizacji ogólnonarodowych zadań chwili obecnej i przyszłości wielka rola przypada młodemu pokoleniu. Młodzież stanowi wielką szansę dla Polski i jej przyszłych losów.

Wy młodzi, którzy dziś zasiadacie jeszcze w ławkach szkolnych decydować będziecie o przyszłym obliczu naszego kraju. Wznosić będziecie gmach „drugiej Polski”. Dlatego nasze pokolenie dorosłych stara się zapewnić Wam możliwości i warunki opanowania nauki i techniki, możliwość twórczej i owocnej pracy.

Od wysokokwalifikowanych kadr, od ich ideowo-politycznego zaangażowania, patriotycznej postawy i twórczej pasji zależy przyszły obraz Polski, uzyskanie przez nasz kraj wysokiego tempa rozwoju i przyspieszenia rewolucji naukowo-technicznej określającej nowe oblicze współczesnego świata.

Waszym zadaniem w ciągu najbliższych lat będzie przygotowanie się do wykonywania szczególnie ważnego w życiu społeczeństwa i odpowiedzialnego zawodu nauczycielskiego. Wszak Wam przypadnie rola wychowawców następnych pokoleń naszych dzieci i młodzieży. Wy decydować będziecie o poziomie pracy szkoły, o powodzeniu zapowiadanej reformy, o poziomie socjalistycznego wychowania młodzieży. Dlatego okres pobytu w uczelni wykorzystajcie na zdobycie rzetelnej wiedzy zarówno w zakresie dyscypliny kierunkowej jak i wiedzy pedagogiczno-psychologicznej tak ważnej w pracy każdego nauczyciela — wychowawcy.

MAGNIFICENCJO REKTORZE
WYSOKI SENACIE
DRODZY STUDENCI

W tym uroczystym dniu inauguracji nowego roku akademickiego — w imieniu Egzekutywy Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej — pragnę przekazać Towarzyszowi Rektorowi, Senatowi i wszystkim pracownikom uczelni — gorące życzenia pomyślnego rozwoju i pełnej realizacji odpowiedzialnych zadań w dziedzinie kształcenia i wychowania przyszłych nauczycieli.

Całej kadrze naukowo-dydaktycznej życzę jak najlepszych osiągnięć zarówno w pracy dydaktyczno-wychowawczej jak i naukowej oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Młodzieży studenckiej — składam życzenia dobrych wyników w nauce, pomyślnej realizacji programu studiów oraz wytrwałości i systematyczności w wypełnianiu codziennych obowiązków studenta.

WOJCIECH OKONIEWSKI
STUDENT III ROKU
WYDZIAŁU MATEMATYKI, FIZYKI I TECHNIKI

MAGNIFICENCJO!
SZANOWNI PRACOWNICY
NAUKOWO-DYDAKTYCZNI!
MILI GOŚCIE!
KOLEŻANKI I KOLEDZY!

Uroczystość inauguracji roku akademickiego jest wydarzeniem w historii uczelni zamykającym ubiegły rok akademicki i jednocześnie rozpoczynającym nowy okres w życiu każdego studenta, pracownika naukowego, pracownika administracji, wszystkich ludzi, którym bliska jest działalność naszej Szkoły. Dla studentów dzielący nas okres czasu od poprzedniej inauguracji to dwa semestry studiów przygotowujących do jednego z trudniejszych zawodów, do pracy pedagogicznej.

W obliczu przemian jakie się już dokonały w naszym narodowym systemie oświaty i perspektywie zadań, jakie będą mu stawiane wiele zależy od przyszłych nauczycieli — wychowawców.

Od stopnia przygotowania do pracy zawodowej w szkole i zaangażowania w działalność społeczną. „Takie będą Rzeczypospolite jakie jest ich młodzieży chowanie” mówił Stanisław Staszic. Z faktu tego musimy zdać sobie sprawę my, młodzi ludzie, którym przypadło w udziale budowanie Drugiej — Socjalistycznej Polski.

Wybiegając myślami w tę najbliższą przyszłość, musimy wspólnie wyznaczyć pewien cel. Cel ten to wychowanie człowieka myślącego gotowego tworzyć nowe wartości materialne i duchowe, człowieka aktywnego zawodowo i społecznie, któremu bliskie są ideały socjalizmu i przyszłość Polski. Zadania wynikające z tak postawionego celu nie są łatwe, ani proste, zdajemy sobie sprawę z faktu jak trudno doskonalili się człowiek, lecz w przyszłym działaniu cechować winien nas optymizm i chęć dalszych pozytywnych zmian. Zmiany te w ostatnim okresie czasu są coraz bardziej widoczne, nawet w naszym najbliższym otoczeniu. Jako przykład może tu służyć nasza Uczelnia, która w ciągu dwu lat przekształciła się w Wyż-

szą Szkołę o pełnych prawach akademickich. Zapewni to kształcenie nauczycieli na poziomie magisterskim. Z faktu tego jesteśmy bardzo dumni, obdarzeni bowiem zostaliśmy wielkim zaufaniem. Od nas zależy czy wykorzystamy stojącą przed nami życiową szansę. Mamy ukończyć wyższe studia w terminie i to z jak najlepszymi wynikami. Od tego zależy nasza przyszłość osobista i przyszłość narodu. Starajmy się nie tylko, nie zawieść pokładanych w nas nadziei, lecz przez solidną pracę pokażemy, że potrafimy dokonać więcej aniżeli od nas oczekiwano. W najbliższym czasie mamy przygotować się do wybranej przez nas odpowiedzialnej roli społecznej. Aby przygotowanie to było gruntowne musimy zdobyć się na mocniejszy wysiłek, przewyżczać chwile słabości i wytrwale gromadzić wiedzę, musimy również dążyć do doskonalenia własnej osobowości pozyskując niezbędne każdemu nauczycielowi takie cechy charakteru jak pracowitość, wytrwałość, sumienność i umiejętność wywiązywania się z obowiązków. Panująca w Naszej Uczelni atmosfera sprzyja takiemu działaniu. Aktualnie studenci otrzymują coraz większy wachlarz uprawnień. Mamy możliwość poprzez przedstawicieli Socjalistycznego Związku Studentów Polskich podejmować decyzję w ważnych dla Uczelni i studentów sprawach. Nasi przedstawiciele biorą udział w posiedzeniach Senatu, Radach Wydziałowych i Komisjach Stypendialnych. Mamy szerokie pole do działania, czując się jednocześnie odpowiedzialni za podejmowane decyzje. SZSP jest reprezentantem interesów młodzieży akademickiej wobec władz państwowych i władz szkół wyższych. Pomaga studentom w rozwiązywaniu ich codziennych, życiowych problemów.

Zwracam się szczególnie do Was Koledzy, którzy rozpoczynacie studia na I roku. Możecie liczyć na pomoc naszego Związku, który jest ideowo-polityczną, masową i samodzielną organizacją studencką o powszechnym zakresie działania. Liczymy na Wasz twórczy wkład w działalność naszej organizacji.

W zbliżającym się roku akademickim 1973/74 Wszystkim życzę jak najlepszych wyników w nauce. Młodszym kolegom którzy rozpoczynają studia życzę aby dobrze zaaklimatyzowali się w Uczelni.

Pracownikom naukowo-dydaktycznym życzę sukcesów naukowych i dalszych osiągnięć w pracy ze studentami.

Ideał wychowawczy jako element polityki oświatowej

WYKŁAD Z OKAZJI INAUGURACJI ROKU AKADEMICKIEGO
1973/74

„Ideał to doskonały prawzór realizowany w twórczym myśleniu i działaniu. Dany nam jest ideał nie tyle jako fakt, ile jako cel, jako coś, czego nieustannie w życiu poszukujemy, co wyzwala w nas głębokie zadowolenie i wzbogaca naszą inteligencję i nasze stany uczuciowe w nowe i silne przeżycia, co pobudza nas do tworzenia coraz doskonalszych struktur życiowych. Wykrywamy w nim przede wszystkim cechę doskonałości oraz konkretności w tym znaczeniu, że może być realizowany w życiu”¹⁾ — pisał światły pedagog Henryk Rowid w 1937 roku.

Spośród wielu definicji ideału wychowawczego zacytowałem tę właśnie, w przekonaniu, że jest ona dostatecznie pojemna i ogólna, odpowiadająca także naszym potrzebom.

Gdy badamy politykę oświatową jakiegokolwiek państwa, czy to socjalistycznego, czy burżuazyjnego, dochodzimy do wniosku, że centralną kwestią tejże polityki jest treść określająca cele wychowania i precyzująca ideał wychowawczy.

Ramy czasowe wykładu inauguracyjnego nie pozwalają na wszechstronną analizę tego zagadnienia, stąd też wiele wiążących się z tym kwestii tylko zasygnalizujemy, pozostawiając ich głębszą interpretację w trakcie zajęć dydaktycznych, zaś obecnie bliżej omówimy niektóre problemy ideału wychowawczego w ramach aktualnej polityki oświatowej w naszym kraju.

W tym miejscu wspomnimy jeszcze, że w każdym okresie historycznym, a także współcześnie zagadnienie walki ideologicznej na niwie wychowania i oświaty nie dotyczy w zasadzie spraw organizacyjnych systemu szkolnego, ilości lat nauki, bazy materialnej szkolnictwa, a dotyczy właśnie celów i ideałów wychowawczych.

Współczesna cywilizacja oraz jej przyszłość zdeterminowana jest przez rozwój oświaty i nauki, która stanowi najistotniejszy czynnik postępu i rozwoju gospodarczego oraz wszystkich innych

¹⁾ H. Rowid, *Podstawy i zasady wychowania*. Warszawa 1946.

elementów procesu społecznego. Tylko te kraje współczesnego świata mogą dotrzymać kroku cywilizacji, które z nauką i oświatą wiążą swą przyszłość. Nie znamy ani jednego kraju, który byłby bogaty, a równocześnie tkwiłby w analfabetyzmie i marazmie życia naukowego. Nie możemy też wymienić kraju zaliczanego do biednych, który odgrywałby jednocześnie poważniejszą rolę w nauce światowej. Jeżeli nawet kraj gospodarczo i kulturalnie zapóźniony w rozwoju może wylegitymować się wkładem do światowego dorobku naukowego — jest to kwestia więcej wyjątku niż zasady.

W każdym znanym nam okresie dziejów ludzkości ten kraj wywarł większe piętno na rozwoju nauki, który w danej epoce stał na najwyższym poziomie cywilizacyjnym. Pogląd taki znajduje całkowite potwierdzenie w podstawowych prawach materializmu historycznego. Stąd też możemy stwierdzić, że bieda, głód, analfabetyzm, upowszechnienie irracjonalnych poglądów, brak życia naukowego — idą w jednym szeregu.

Z drugiej zaś strony osiągnięcia nauki, jeśli się znajdują na usługach klas czy grup społecznie konserwatywnych lub wstecznych, mogą stanowić potężny środek zapobiegania postępowym procesom społecznym, a w pewnych okolicznościach nawet regresu. Czasy nam współczesne dostarczają na to aż nazbyt wiele tragicznych przykładów.

Nawet matematycy, fizycy, biolodzy, często podkreślający apolityczny i ponadklasowy charakter ich dyscyplin naukowych zdają sobie sprawę z iluzoryczności swych przekonań. Bowiem decydujące jest to, jakiej klasie społecznej służą ich badania, jakie siły społeczne spożytkują ich rezultaty. Piękny literacki przykład tego dylematu znajdujemy np. w „*Niemcach*” L. Kruczkowskiego.

Pisał o tym Jan Szczepański: „*Najpierw zatrzymam się krótko nad sprawą oświaty. Jest to sprawa decydująca o bycie narodów w XX wieku. (...) losy państw i ustrojów społecznych w naszych czasach decydują się w znacznej mierze w laboratoriach naukowych i na katedrach uniwersyteckich. Rządy i narody, które tego nie rozumieją, które nie zapewniają ludziom wykształcenia na współczesnym poziomie i które nie wymagają od swoich obywateli najwyższych kwalifikacji, są skazane na zagładę. I to nieuchronną.*”

Cywilizacja współczesna jest cywilizacją naukową i kto się do niej nie przystosuje, zostanie zgnieciony²⁾.

²⁾ J. Szczepański, *Rozważania o Rzeczypospolitej*. Warszawa 1971, s. 29.

Mimo oczywistości tych twierdzeń oraz eksplozji oświatowej po II wojnie światowej, jeszcze i obecnie na całym świecie jest ponad 700 milionów analfabetów, a ich liczba wzrasta regularnie każdego roku. Równocześnie też wzrasta liczba uczonych, których obecnie żyje na świecie ok. 90% spośród wszystkich osób zaliczanych do tej grupy społecznej w całej dotychczasowej historii ludzkości. Wzrastający analfabetyzm na jednym biegunie społecznym, rosnąca rola wiedzy, specjalizacji, uczonych — na drugim należą przeto do antynomii współczesnego świata.

Na inne niepokojące zjawisko związane z tymi procesami zwraca uwagę Józef Chałasiński: „*Nauka potrafi wytwarzać energię atomową, ale nie potrafi wytwarzać ani szacunku dzieci dla rodziców, ani miłości bliźniego, ani godności człowieka. Gdyby to potrafiła tak samo, jak potrafi produkować bomby wodoro-we, to ludzkość nie znajdowałaby się obecnie w tak dramatycznym okresie*”³).

Zapewne ma też rację angielski pisarz H. G. Wells, który określił historię ludzkości jako „*wyścig między oświatą a katastrofą*”⁴). W przewyciężeniu tych antynomii najważniejsza rola przypada systemowi oświaty i wychowania.

Z tych to względów polityka oświatowa odgrywa ważną rolę w czasach współczesnych. Wystarczy tu wspomnieć, że po II wojnie światowej ok. 100 państw przeprowadziło reformy swych systemów oświatowych, niektóre nawet po kilka razy.

W państwie socjalistycznym polityka oświatowa jest częścią ogólnej polityki społecznej. Nowoczesny ruch robotniczy, kierujący się naukową teorią marksizmu-leninizmu, już od zarania swego istnienia na swych sztandarach umieścił hasła pełnego wyzwolenia człowieka, zabezpieczenia jego szczęścia i wszechstronnego rozwoju. Owo szczęście człowieka możliwe jest tylko w kontekście społecznym. Likwidacja wyzysku człowieka przez człowieka — jako naczelne hasło programowe komunistów, możliwa jest przede wszystkim przez uspołecznienie podstawowych środków produkcji, jako głównego warunku eliminacji źródeł wyzysku i likwidacji panowania politycznego burżuazji jako klasy; uchwycenie władzy państwowej przez klasę robotniczą w sojuszu z chłopstwem i inteligencją pracującą; upowszechnienie oświaty i kultury.

Gdy analizujemy dzieje rewolucji proletariackiej, powstanie każdego państwa socjalistycznego, dochodzimy do wniosku, że

³) J. Chałasiński, *Szkola — społeczeństwo — kultura*. W: *Pedagogika na usługach szkoły* Warszawa 1964, s. 169.

⁴) R. Greenough, *Międzynarodowy Rok Oświaty*. W: *Biuletyn Polskiego Komitetu do Spraw UNESCO*. Warszawa 1969, nr 7.

równocześnie z podstawowymi reformami społeczno-ekonomicznymi i politycznymi, przeprowadzana jest gruntowna reforma oświaty i wychowania, przede wszystkim w treściach. Należy to już do prawidłowości rozwoju społecznego. Prawie 40 lat temu L. Kruczkowski pisał:

„Świat jest skomplikowany, ale i prosty zarazem — prosty dla tych, którzy uczciwie pragną go zrozumieć. Pozorny paradoks socjalizmu polega na tym, że on, doktryna klasowa, dąży w istocie swojej do bezklasowego społeczeństwa — podczas gdy przeciwnicy klasowości tak czy inaczej pragną podział klasowy utrzymać. Drugi pozorny paradoks socjalizmu polega na tym, że on, doktryna materialistyczna, w istocie swojej zmierza do autentycznego humanizmu — podczas gdy pięknoduchy mieszczańskie sankcjonują porządek rzeczy, w którym człowiek jest sługą materii, niewolnikiem ekonomiki. Trzeci zaś pozorny paradoks socjalizmu polega na tym, że on doktryna kolektywistyczna, w istocie swojej prowadzi do warunków, umożliwiających każdemu najpełniejszy rozwój osobowości ludzkiej — podczas gdy za mieszczańskimi «indywidualistami» stoi ustrój, skazujący najszerze masy na wyłącznie biologiczne niemal bytowanie”.

W pierwszym zdaniu niniejszego odczytu powiedzieliśmy, że *„każda epoka ma swoją hierarchię zagadnień”*. W naszej epoce przełomu nad wszystkim dominują wielkie zagadnienia ustrojowe, kapitalne problemy gospodarczej i społecznej przebudowy.

„Ale historia kroczy dzisiaj krokami olbrzyma. Przyjdzie czas, kiedy ludzkość zacznie urządzać się na przebudowanych zrębach swego bytu. A wtedy dominantą w hierarchii zagadnień stanie się — człowiek. Nie pneumatyczny homunculus z genialnie bezsensownej utopii Huxley’a, lecz rzeczywisty, pełny, harmonijny człowiek — człowiek uspołecznionej techniki życia i uspołecznionego obyczaju — człowiek jutrzejszej epoki prawdziwego, socjalistycznego humanizmu”⁵⁾.

Każda teleologia wychowania, formułująca ideał wychowawczy w ramach polityki oświatowej zawsze za punkt odniesienia przyjmuje filozoficzne uzasadnienia. Ideał ten uzależniony jest od rodzaju filozofii i ideologii na której się opiera, z której wynikają odpowiedzi na frapujące człowieka pytania o cel i sens życia. Z odpowiedzi człowieka myślącego na to jedno pytanie możemy wnosić o jego światopoglądzie, a często także ideologii. Aby bliżej zobrazować naszą tezę posłużymy się porównaniem. Ideał wychowawczy wyprowadzany w filozofii idealistycznej bądź wierzeń

⁵⁾ L. Kruczkowski, *Post-scriptum o socjaliźmie*. W: *Lewy Tor*, Miesięcznik społeczno-literacki, nr 15, s. 10—12, 1935 r.?

religijnych za naczelny cel i sens życia uważać będzie zasłużenie na wieczne zbawienie, a ono jest możliwe dopiero po śmierci człowieka. Ideał zaś wyprowadzany z filozofii marksistowskiej bierze za punkt wyjścia znaną tezę marksizmu, że „*dla człowieka najwyższą wartością jest człowiek*”. Szczęście człowieka jest możliwe tu na ziemi, a o to szczęście trzeba walczyć. Socjalistyczny ideał wychowawczy formułujemy na podstawie naczelných wartości akceptowanych przez marksizm.

Etyka marksistowska w swej części aksjologicznej za punkt wyjścia przyjmuje łącznie 6 następujących tez⁶⁾:

1. Najwyższą wartością jest człowiek.
2. Jedynym światem człowieka jest materialny, historycznie ukształtowany świat ludzi.
3. Największym dobrem dla ziemskiej egzystencji człowieka jest jego szczęście i rozwój.
4. Liczy się dobro każdego człowieka, a więc powszechne szczęście i rozwój ludzi.
5. Szczęście i rozwój ludzi zależą przede wszystkim od całokształtu warunków życia społecznego.
6. Warunki te zapewnia ustrój socjalistyczny.

Z kolei w dalszym konkretyzowaniu cech ideału wychowawczego pedagogika marksistowska oraz polityka oświatowa socjalistycznego państwa uwzględnia naczelne zasady etyczne marksizmu, a więc zasadę humanizmu, uspołecznienia i samorealizacji. Zasady te łącznie ze wspomnianymi aksjologicznymi tezami stanowią fundament służący do precyzowania szczegółowych norm moralnych.

Tą drogą formułowany ideał wychowania socjalistycznego znajduje swe odbicie w polityce oświatowej partii i państwa. Niezwykle ciekawe i pasjonujące jest prześledzenie tej problematyki na przykładzie rozwoju Polski Ludowej i ewolucji jej polityki oświatowej. Dziś zatrzymamy się jednakże na aktualnych dyrektywach partii w tym względzie.

Do rangi symbolu urasta fakt, że krótko po przemianach grudniowych przed prawie 3 laty, jedną z pierwszych decyzji kierownictwa partii było powołanie Komitetu Ekspertów do Opracowania Raportu o Stanie Oświaty. Tempo pozytywnych przemian w oświacie w tym okresie w Polsce Ludowej i śmiałość decyzji przerasta wszystkie poprzednie nasze reformy oświatowe, które także należały do postępowych na poprzednich etapach rozwoju kraju. Wraz z tym następuje także precyzowanie ideału wycho-

⁶⁾ H. Muszyński, *Geneza i treść socjalistycznego ideału wychowania*. „Wychowanie Obywatelskie” 1970, nr 6, 7.

wawczego. Wśród bogatej literatury politycznej, dokumentów państwowych oraz opracowań naukowych wymienimy tylko dwa podstawowe dokumenty w tej sprawie — uchwałę VI Zjazdu PZPR oraz VII Plenum KC z 1972 r.

W uchwale VI Zjazdu zagadnienia dotyczące polityki oświatowej traktowane są łącznie z precyzowaniem ideału wychowawczego, na tle całościowego programu rozwoju kraju.

Konstruując ideał wychowawczy na podstawie uchwały VI Zjazdu PZPR można stwierdzić, że na obecnym etapie budowy socjalizmu w Polsce eksponujemy łącznie następujące treści naszej strategii wychowawczej: twórczy udział młodzieży w budownictwie socjalizmu zależy od czterech czynników:

1. Opanowania przez nią umiejętności zawodowych.
2. Poczucia współodpowiedzialności za dzień dzisiejszy i przyszłość narodu.
3. Efektywnej pracy.
4. Realizacji w codziennym życiu humanistycznych ideałów socjalizmu.

Mając na uwadze pełny, wszechstronny rozwój osobowości człowieka, uchwała VI Zjazdu wymienia następujące zadania stojące przed szkołą:

- przekazywanie gruntownej wiedzy,
- rozbudzanie zainteresowań,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego uczenia się, dostrzegania i rozwiązywania problemów,
- kształtowanie postawy współuczestnictwa w rozwoju nowoczesnej gospodarki i kultury społeczeństwa,
- wyrabianie umiejętności praktycznego działania,
- wpajanie wartości ideologii socjalistycznej — patriotyzmu, internacjonalizmu, socjalistycznego stosunku do pracy i mienia społecznego, wrażliwości moralnej, postawy humanizmu i poczucia dyscypliny społecznej.

VII Plenum KC z 1972 r. w całości poświęcone sprawom młodzieży wśród bogatych treści stwierdza krótko, że „socjalistyczne wychowanie to kształtowanie ludzi odważnych, zahartowanych i pracowitych, rzetelnych i samodzielnych”. Kolejne cechy socjalistycznego ideału wychowawczego wynikającego z uchwały VII Plenum to: „Prawość charakteru, rzetelność i odwaga przekonań, wrażliwość społeczna, miłość do rodziców i szacunek dla starszych, uznanie dla weteranów walk klasowych i bojowników o wyzwolenie narodowe, dla ludzi zasłużonych, poczucie piękna i zamiłowania do porządku, uczciwość i odpowiedzialność za innych”.

Efektywność ludzkiego działania jest wektorem dwóch sił:

1. Tego co człowiek umie, a więc wiedzy, umiejętności, inteligencji, sprawności działania, określanych jako cechy sprawnościowe.
2. Ku czemu i z jaką siłą dąży, a więc cech woli i charakteru, motywów działania, uznawanych ideałów, innymi słowy określanych jako cechy kierunkowe.

W wypadku uzbrojenia jednostki w wysoki poziom dyspozycji sprawnościowych, przy jednocześnie niskim poziomie dyspozycji kierunkowych, może jawić się groźba wychowania jednostki, która swą wiedzę spożytkowuje dla celów społecznie szkodliwych. Tragicznym tego przykładem może być system faszystowski i ludzie, którzy mu służyli. Z tych też względów zarówno w polityce oświatowej jak i wszelkim działaniu wychowawczym należy eksponować kształtowanie dyspozycji kierunkujących działalność człowieka.

Podczas gdy sprawność działania człowieka może zdobywać w ciągu całego życia, to jego morale, cechy woli, siła charakteru, motywy działania ukształtowane w młodości wyznaczają drogę życiową jednostki.

Wskazywał na to już W. Lenin, gdy pisał, że przekształcenia w bazie mogą nastąpić w przeciągu krótkiego czasu, podczas gdy przekształcenia w świadomości trwają lata całe i są znacznie trudniejsze niż przeprowadzenie rewolucji czy zdobycie władzy politycznej.

Ideał wychowawczy jest funkcją rzeczywistości społeczno-politycznej, wraz ze zmianą tejże rzeczywistości następują także zmiany celów wychowania. Jednakże jest grupa celów zaliczanych do tzw. elementarnych ogólnoludzkich norm moralnych, które wychowanie socjalistyczne przyjmie do swego programu — z haseł wyżej wymienionych należy do nich — np. miłość do rodziców, szacunek do starszych, obowiązek niesienia pomocy ludziom jej potrzebującym.

Jednakże w warunkach socjalizmu pojawiają się hasła nowe, właściwe tej formacji, nie występujące przedtem.

Do tych nowych haseł zaliczyć należy m. in.:

- poszanowanie mienia społecznego;
- internacjonalizm;
- zaangażowanie społeczne dla celów realizacji szlachetnych ideałów socjalizmu;
- świadoma dyscyplina;

- kształtowanie swego osobistego szczęścia na tle szczęścia ogółu, nigdy kosztem innych ludzi;
- naukowy, materialistyczny światopogląd.

Na gruncie marksistowskiej myśli wychowawczej nie ma norm moralnych określających walory człowieka podawanych tylko do wierzenia. Każda z nich posiada racjonalne uzasadnienie. Tak np. norma poszanowania mienia społecznego pojawiła się wówczas, gdy panującą i decydującą formą własności dóbr materialnych, a zwłaszcza środków produkcji, stała się własność społeczna. W żadnym międzywojennym podręczniku i wydawnictwie traktującym o wychowaniu nie znajdujemy tego typu normy, gdy panującą formą własności była własność prywatna.

Podobnie naukowy światopogląd na gruncie wychowania socjalistycznego znajduje swe racjonalne uzasadnienie głównie w tym, że socjalizm jest pierwszą formacją tworzoną przez ludzi i dla ludzi w sposób planowy, na naukowych zasadach już wykrytych praw rozwoju społecznego. W związku z tym nauka w tej formacji przenikać musi wszystkie dziedziny życia społecznego, a także ukierunkowywać postawę i działanie jednostki ludzkiej.

Zdajemy sobie sprawę z częstych rozterek człowieka stąd wynikających, inaczej nie bylibyśmy nauczycielami, jednakże wymóg ten winniśmy uwzględnić w naszej pracy — zwłaszcza w uczelni kadrowej, do jakiej się zaliczamy.

Wspomnimy tu, że prof. H. M u s z y ń s k i⁷⁾, którego koncepcje wychowania socjalistycznego weryfikowane empirycznie są aktualnie upowszechniane w szkolnictwie naszego kraju, ideał wychowania socjalistycznego ujmuje w czterech grupach postaw: *I. Ideowe, II. Społeczne, III. Interpersonalne, IV. Intrapersonalne*, dzieląc je z kolei na 8 cech każdej grupy; i tak, do grupy pierwszej zalicza postawy:

1. Humanizmu.	5. Zaangażowania.
2. Internacjonalizmu.	6. Ideowości.
3. Egalitaryzmu.	7. Umiłowania wolności.
4. Demokratyzmu.	8. Szacunku dla pracy.

Do grupy drugiej:

1. Społecznego zaangażowania.	5. Społecznej dyscypliny.
2. Patriotyzmu.	6. Społecznej odpowiedzialności.
3. Społecznej użyteczności.	7. Kolektywizmu.
4. Społecznej gospodarności.	8. Społecznej otwartości.

⁷⁾ H. M u s z y ń s k i, *Ideał i cele wychowania*. Warszawa 1972.

Do grupy trzeciej:

1. Poszanowania godności człowieka.	5. Poszanowania własności.
2. Szacunek dla życia i zdrowia.	6. Rzetelności informacji.
3. Tolerancji.	7. Współodczuwania.
4. Opiekuńczości.	8. Poszanowania autonomii jednostki.

I wreszcie do grupy czwartej:

1. Osobistej godności.	5. Optymizm.
2. Samokontroli.	6. Samodzielności.
3. Perfekcjonizmu.	7. Osobistej odwagi.
4. Odpowiedzialności za siebie.	8. Dzielności.

Ta uszczegółowiona lista cech ideału socjalistycznego może posiadać praktyczną przydatność do pracy nauczycieli — wychowawców.

Ideał ma charakter dynamiczny, wyrasta z tradycji, współczesności i perspektyw. Dynamizm ideału tkwi głównie w perspektywach, stąd też wychowawca swą wiedzą o rozwoju społecznym musi wybiegać poza roгатki dnia dzisiejszego, bowiem jego wychowankowie będą żyć i tworzyć w czasach, które nadchodzą. W naszym wypadku jest to skonkretyzowane w haśle „budowy drugiej Polski” ogłoszonym przez tow. E. Gierka, w wizji rozwoju naszego kraju sięgającej roku 2000. Nasi dzisiejsi wychowankowie będą wieść aktywne życie już w epoce rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego, w wieku XXI.

Z zasygnalizowanych tu niektórych elementów ideału wychowania socjalistycznego wynika optymizm życiowy, mobilizująca wizja tkwiąca w ideologii marksizmu-leninizmu i polityce naszej partii. Wizja ta stanowi zaprzeczenie zarówno teoriom neotomistycznym jak i tym, które pragną przyporządkować wychowanie ideologiom mającym na celu obronę ustroju burżuazyjnego — jak teorii stadialnego rozwoju, wysokiej konsumpcji, konwergencji, dywergencji, postindustrialnej, technokronicznej, których wspólną cechą jest ochrona stanu posiadania burżuazji pod tą czy inną postacią. Każda z tych ideologii pragnie także aspirować do formułowania celów wychowania.

Dochodzimy tu do potwierdzenia poglądu, że w polityce oświatowej ideał wychowawczy stanowi najistotniejszy element, bowiem bez niego byłaby to zwyczajna krzątanina, zwyczajna reorganizacja.

Polityka oświatowa bierze swe uzasadnienie również w naczelnych zasadach ideologicznych, którymi kieruje się państwo. Filozoficzne więc uzasadnienie ideału wychowawczego i polityki oświatowej odnosi się do tej samej ideologii.

DRODZY MŁODZI PRZYJACIELE!

Wśród różnych obowiązków Was czekających, wśród nauk, które zdobywacie i będziecie zdobywać w naszej Uczelni, pragniemy wspólnie z Wami pomóc Wam zdobyć także rzetelną wiedzę o procesach społecznych, o prawach nimi rządzących, o źródłach ideałów wychowawczych, które Wy będziecie wpajać dzieciom i młodzieży, a także o ideałach, którymi bombardowana jest młodzież ze strony sił nam obcych i wrogich, które nie mają na względzie dobra człowieka i naszej ojczyzny.

Pragniemy Wam pomóc zdobyć umiejętności rozumienia skomplikowanej natury współczesnego świata, zwłaszcza w sferze wychowania, a także jego dynamicznego przekształcenia w kierunku zgodnym z ogólnymi prawami rozwoju społecznego, którego oświata i nauka stanowi racjonalne uzasadnienie.

Jesteście pokoleniem wielkiej szansy, której nie wolno Wam zmarnować.

II

WŁADZE UCZELNI

REKTOR

doc. dr hab. Hieronim Szczegół

SEKRETARIAT:

Samodzielny Referent d/s Organizacji — *Anna Tokarska*

Kierownik Sekretariatu Rektora — *Barbara Woźniak*

PROREKTOR D/S WYCHOWANIA

doc. dr Bronisław Ratuś

SEKRETARIAT:

referent — *Mariola Nowak*

PROREKTOR D/S NAUCZANIA

doc. dr Henryk Pochanke

SEKRETARIAT:

samodzielny referent — *Eugenia Smolarz*

PEŁNOMOCNIK REKTORA D/S STUDENCKICH

mgr Kazimierz Mamak

PEŁNOMOCNIK REKTORA D/S ROZWOJU UCZELNI

mgr Józef Wolanin

RADCA PRAWNY

dr Albert Pawłowski

SENAT

WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ

Rektor — *doc. dr hab. Hieronim Szczegół*

Prorektor d/s Nauczania — *doc. dr Henryk Pochanke*

Prorektor d/s [REDACTED] Wychowania — *doc. dr Bronisław Ratuś*

Zdzisław Wołk
Janusz Będzieszak
Janusz Lichorad

Wiesław Biernat
Anna Janowicz

KOMISJA D/S ROZWOJU KADRY I BADAŃ NAUKOWYCH

Przewodniczący — *doc. dr Lech Ludorowski*

Członkowie:

doc. dr Maria Jakowicka
doc. dr Władysław Kot
doc. dr Piotr Chocianowski
doc. dr Henryk Pochanke
doc. dr Bronisław Ratuś

KOMISJA BIBLIOTECZNA

Przewodniczący — *dr Stanisław Kania*

Członkowie:

dr Władysław Korcz
dr Stanisława Łapkowska
dr Aleksander Grytczuk
mgr Franciszek Pilarczyk
Przedstawiciel RU SZSP

UCZELNIANA

KOMISJA DYSCYPLINARNA D/S STUDENCKICH

Przewodniczący — *dr Czesław Makutynowicz*

Członkowie:

mgr Krystyna Grytczuk
mgr Anna Zadworna
stud. Zbigniew Pelc

ADMINISTRACJA UCZELNI

Dyrektor Administracyjny — *mgr Stefan Boliński*

SEKRETARIAT SZKOŁY

Referent — *Grażyna Jabłońska*

KWESTURA

Kwestor — *Piotr Tachmański*

Kierownik Sekcji Księgowości — *Danuta Tymecka*

Samodzielna księgowa — *Arleta Leszko*

Samodzielna księgowa — *Maria Rajnsztajn*
Samodzielna księgowa — *Krystyna Szmigiel*
Księgowa — *Janina Wętyczuk*
Kasjer — *Jadwiga Owczarczak*

DZIAŁ ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZY

Kierownik Działu — *Jan Sobolewski*
Samodzielny ref. d/s gospodarczych — *Piotr Skarbek*
Samodzielny ref. d/s zaopatrzenia — *Olgierd Malentowicz*
Starszy ref. d/s zaopatrzenia — *Henryk Sokół*
Referent — *Elżbieta Mroczkowska*
Magazynier — *Anna Majchrzak*

INSPEKTOR D/S BHP

Jerzy Orzechowski

SEKCJA D/S APARATURY I INWESTYCJI

Specjalista d/s aparatury — *Marian Stepczyński*
Samodzielny ref. d/s inwestycji — *Jerzy Solarski*
Referent d/s inwestycji — *Elżbieta Lisowska*

SAMODZIELNA SEKCJA INWENTARYZACJI

Samodzielny ref. d/s inwentaryzacji — *Stanisława Kaczor*
Starszy ref. d/s inwentaryzacji — *Janina Karwacka*

SAMODZIELNA SEKCJA D/S OSOBOWYCH

Kierownik Sekcji — *Barbara Bącal*
St. ref. d/s socjalno-bytowych — *Wanda Florek*
Referent — *Elżbieta Popławska*

SAMODZIELNA SEKCJA D/S NAUCZANIA

Samodzielny ref. d/s nauczania — *mgr Czesława Łuniewicz*

DZIAŁ WYDAWNICTW

Redaktor — *Andrzej Toczewski*

DOM STUDENTA

Kierownik Domu Studenta — *Helena Leniak*
Starszy referent — *Bożena Machunik*
Referent — *Ludwina Popławska*

III

STRUKTURA UCZELNI

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Dziekan — *doc. dr Władysław Kot*
Prodziekan — *dr Józef Iwan*
Prodziekan — *dr Mieczysław Łojek*
Kierownik Sekretariatu — *mgr Maria Pyszyńska*
Referent — *Maria Sil*

RADA WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO

Dziekan — *doc. dr Władysław Kot*

Członkowie:

- *dr Józef Iwan*, Prodziekan
- *dr Mieczysław Łojek*, Prodziekan
- *doc. dr hab. Hieronim Szczegółta*, Kierownik Zakładu Nauk Społeczno-Politycznych
- *doc. dr Lech Ludorowski*, Kierownik Zakładu Filologii Polskiej
- *dr Julian Skorek*, Kierownik Zakładu Filologii Rosyjskiej
- *doc. dr Władysław Magnuszewski*
- *doc. dr Bogdan Kres*
- *doc. dr hab. Mikołaj Pietrowicz Koniuchow*
- *dr Jerzy Brzeziński*, przedstawiciel adiunktów
- *mgr Kazimierz Wieczorek*, przedstawiciel asystentów
- *przedstawiciel SZSP*

1. ZAKŁAD FILOLOGII POLSKIEJ

Kierownik — *doc. dr Lech Ludorowski*
docent — *doc. dr Władysław Magnuszewski*
st. wykładowca — *dr Mieczysław Łojek*
adiunkt — *dr Stanisław Kania*
adiunkt — *dr Jerzy Brzeziński*
wykładowca — *mgr Leonard Mirecki*
wykładowca — *mgr Jerzy Oleksiński*

st. asystent — mgr Halina Milanowska
 asystent — mgr Maria Januszewicz
 asystent — mgr Janusz Skuczyński
 asystent — mgr Anna Świrek
 bibliotekarz — Kazimiera Wichrowska

2. ZAKŁAD NAUK SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH

Kierownik — doc. dr hab. Hieronim Szczegółka

docent — dr hab. Marian Eckert

docent — dr hab. Wacław Radkiewicz

docent — dr Władysław Kot

docent — dr Bogdan Kres

adiunkt — dr Joachim Benyskiewicz

adiunkt — dr Władysław Korcz

adiunkt — dr Antoni Klinger

adiunkt — dr Albert Pawłowski

adiunkt — *dr Eugeniusz Szafrński*
adiunkt — *dr Kazimierz Stachura*
st. wykładowca — *dr Józef Iwan*
st. wykładowca — *mgr Kazimierz Mamak*
wykładowca — *mgr Maria Jankowska*
st. asystent — *mgr Zofia Tarka*
st. asystent — *mgr Janina Martynowska-Wieczorek*
st. asystent — *mgr Kazimierz Wieczorek*
st. asystent — *mgr Wojciech Peltz*
st. referent — *Jadwiga Włodarska*

Pracownicy zatrudnieni na godzinach zleconych

doc. dr Bogusław Iwanuś
doc. dr Marian Pannert
dr Kazimierz Bartkiewicz
dr Henryk Samujłło
dr Witold Szulc
dr Jan Muszyński
dr Józefat Zywert
dr Franciszek Pastwa
mgr Stefan Dąbrowski

3. ZAKŁAD FILOLOGII ROSYJSKIEJ

Kierownik — st. wykładowca — *dr Julian Skorek*
docent — *doc. dr hab. Mikołaj Pietrowicz-Koniuchow*
st. wykładowca — *mgr Marian Przygoda*
wykładowca — *mgr Ganna Zadworna*
st. asystent — *mgr Wiesława Bonew*
st. asystent — *mgr Henryk Bieńkiewicz*
asystent — *mgr Kazimiera Lis*
asystent-staż. — *mgr Mieczysław Ostrowski*

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I TECHNIKI

Dziekan — *doc. dr Piotr Chocianowski*
Prodziekan — *dr Jerzy Dembski*
Prodziekan — *dr Robert Leszko*
Kierownik Sekretariatu — *Elżbieta Podleśna*
st. referent — *Olga Rosińska*
referent — *Ewa Giećewicz*

RADA WYDZIAŁU MATEMATYKI, FIZYKI I TECHNIKI

Dziekan — *doc. dr Piotr Chocianowski*

Członkowie:

- *doc. dr Aleksander Grytczuk*, Kierownik Zakładu Matematyki
- *doc. dr Henryk Pochanke*, Kierownik Zakładu Wychowania Technicznego
- *dr Robert Leszko*, prodziekan, przedstawiciel Rady Zakładowej ZNP
- *doc. dr Bolesław Klimaszewski*
- *dr Jerzy Dembski*, Prodziekan
- *mgr Mirosław Frejman*, przedstawiciel wykładowców
- *mgr Janusz Gałat*, przedstawiciel asystentów
- *Krystyna Borowicz* — przedstawiciel SZSP

1. ZAKŁAD FIZYKI

Kierownik — *doc. dr Piotr Chocianowski*

- *doc. dr Bolesław Klimaszewski* — Kierownik II Pracowni Fizycznej
- adiunkt *dr Jerzy Dembski* — Kierownik I Pracowni Fizycznej
- wykładowca — *mgr Stefan Szuba*
- st. asystent — *mgr Janusz Gałat*
- asystent — *mgr Wanda Wójtowicz*
- asystent-staż. — *mgr Krzysztof Wróblewski*
- st. technik — *Franciszek Smolarz*
- st. technik — *Janusz Pelczyński*

2. ZAKŁAD MATEMATYKI

Kierownik — *doc. dr Aleksander Grytczuk*,

- *doc. dr hab. — Michał Kisielewicz*,
- st. wykładowca — *dr Robert Leszko*,
- st. wykładowca — *mgr Eugeniusz Kowalski*,
- wykładowca — *mgr Włodzimierz Trochanowski*,
- wykładowca — *mgr Mieczysław Trąd*,
- st. asystent — *mgr Krystyna Grytczuk*
- st. asystent — *mgr Teresa Janiak*,
- st. asystent — *mgr Władysław Ruszkowski*,
- st. wykładowca — *dr Władysław Sosulski (zlec.)*,
- adiunkt — *dr Mieczysław Borowiecki (zlec.)*,
- st. wykładowca — *mgr Stefan Zieliński (zlec.)*,

3. ZAKŁAD WYCHOWANIA TECHNICZNEGO

- Kierownik — *doc. dr Henryk Pochanke*,
— st. wykładowca — *mgr Kazimierz Uździcki*,
— st. wykładowca — *mgr Franciszek Zywert*,
— wykładowca — *mgr Mirosław Frejman*,
— wykładowca — *mgr Danuta Gońska*,
— wykładowca — *mgr Czesław Wierchołowski*,
— st. asystent — *mgr Aleksandra Grodzka*,
— asystent staż. — *mgr inż. Marek Kukulski*,
— asystent staż. — *mgr Andrzej Breitkopf*,
— asystent staż. — *mgr Eugeniusz Raj*,
— starszy rzemieślnik — *Franciszek Antczak*,
— st. wykładowca — *dr Jan Kąkolewski (zlec.)*,
— wykładowca — *mgr Sylwester Lis (zlec.)*,
— wykładowca — *mgr Mikołaj Starynowicz (zlec.)*,
— st. asystent — *inż. Karol Bielefeld (zlec.)*,
— wykładowca — *mgr Julia Czejgis (zlec.)*,
— laborant — *Bonifacy Smogórski (zlec.)*,

WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY

- Dziekan — *doc. dr Maria Jakowicka*
Prodziekan — *dr Józef Radkiewicz*
Prodziekan — *dr Tadeusz Wiśniewski*
Kierownik Sekretariatu — *Teresa Urban*
Referent — *Klaudia Biernat*

RADA WYDZIAŁU PEDAGOGICZNEGO

- Dziekan — *doc. dr Maria Jakowicka*

Członkowie:

- *dr Józef Radkiewicz*, Prodziekan
- *dr Tadeusz Wiśniewski*, Prodziekan
- *doc. dr Bronisław Ratuś*, Kierownik Zakładu Teorii Wychowania
- *dr Józef Jerzak*, Kierownik Zakładu Psychologii
- *mgr Irena Marciniak*, Kierownik Zakładu Wychowania Muzycznego
- *mgr Zdzisław Jakowicki*, Kierownik Pracowni Praktyk Pedagogicznych
- *mgr Zbigniew Żuber*, Kierownik Pracowni Nowych Technik Nauczania

- *dr Czesław Nowaczyk*, przedstawiciel adiunktów, st. wykładowców i wykładowców
- *mgr Urszula Balicka*, przedstawiciel asystentów
- *Henryk Boratyński*, przedstawiciel SZSP

1. ZAKŁAD TEORII WYCHOWANIA

Kierownik — *doc. dr Bronisław Ratuś*

- docent *dr Stanisław Kądzielski*
- adiunkt — *dr Edward Lewicki*
- wykładowca — *mgr Edward Hajduk*
- st. asystent — *mgr Urszula Balicka*
- asystent — *mgr Krystyna Stech*
- asystent-staż. — *mgr Krystyna Sosnowska*

Pracownicy zatrudnieni na godzinach zleconych:

doc. dr Marian Pannert
mgr Antoni Sitareczuk
mgr Józef Żraiko

2. ZAKŁAD DYDAKTYKI

Kierownik — *doc. dr Maria Jakowicka*

- *prof. dr Tadeusz Krajewski*
- docent — *dr hab. Józef Szajek*
- st. wykładowca — *dr Tadeusz Wiśniewski*
- st. wykładowca — *dr Józef Radkiewicz*
- st. wykładowca — *mgr Zdzisław Jakowicki*
- st. wykładowca — *mgr Zbigniew Żuber*
- adiunkt — *dr Czesław Nowaczyk*
- st. asystent — *mgr Krystyna Błoch*
- asystent staż. — *mgr Ewa Grabowska*
- asystent staż. — *mgr Maria Muraszko*
- referent — *Ewa Bojanowska*

Pracownicy zatrudnieni na godzinach zleconych

mgr Stanisława Mazurczak
mgr Zofia Okuniewska
mgr Stanisław Sokołowski
art. dypl. Ludwina Nowicka

3. ZAKŁAD PSYCHOLOGII

Kierownik — *dr Józef Jerzak*

- docent — *dr hab. Kazimierz Obuchowski*
- st. wykładowca — *dr Czesław Makutynowicz*

- adiunkt — *dr Stanisława Łapkowska*
- asystent — *mgr Stefania Masłowska*
- asystent staż. — *mgr Lucyna Miś*
- referent — *Iwona Bęben*

Pracownicy zatrudnieni na godzinach zleconych

dr Edward Staszczuk
mgr Władysław Pertko
mgr Maria Czarkowska
mgr Zygmunt Zadworny

4. ZAKŁAD WYCHOWANIA MUZYCZNEGO

Kierownik — st. wykładowca — *mgr Irena Marciniak*

- docent *Leszek Wisłocki*
- docent *Radomir Reszke*
- st. wykładowca — *mgr Roman Pawłowski*
- wykładowca — *mgr Bożena Miakisz*
- wykładowca — *mgr Stefan Romanik*
- wykładowca — *mgr Liliana Głowińska*
- wykładowca — *mgr Romuald Ortel*
- asystent — *mgr Janina Fyk*
- asystent — *mgr Joanna Szaran-Jakubowska*
- asystent — *mgr Eugeniusz Banachowicz*
- akompaniator — *Henryk Rozynek*
- referent — *Maria Tietz*

Pracownicy zatrudnieni na godzinach zleconych

mgr Teresa Adamczewska
mgr Klotylda Jureczka
mgr Barbara Stankowiak
mgr Stanisława Suchoń
mgr Anna Jęczalowa-Tulasiewicz

JEDNOSTKI MIĘDZYWYDZIAŁOWE

PRACOWNIA PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

Kierownik Pracowni — st. wykładowca — *mgr Zdzisław Jakowski*

PRACOWNIA NOWYCH TECHNIK NAUCZANIA

Kierownik Pracowni — st. wykładowca — *mgr Zbigniew Żuber*

- laborant — *Jan Rewers*
- technik — *Michał Póltorak*
- fotograf — *Ryszard Indyk*
- kreślarz — *Michał Graczev*

STUDIUM WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Kierownik — *dr Czesław Makutynowicz*

- nauczyciel WF — *mgr Zenon Matuszak*
— *mgr Marian Filipiuk*

STUDIUM JĘZYKÓW OBCYCH

st. wykładowca — *mgr Zofia Magnuszewska* — kierownik Studium

- lektor j. niemieckiego — *mgr Katarzyna Trychoń-Cieślak*
- lektor j. rosyjskiego — *mgr Joanna Kulik*
- lektor j. rosyjskiego — *mgr Gabriela Mintautas*
- lektor j. łacińskiego — *mgr Mieczysława Taraszcuk*

Pracownicy zatrudnieni na godzinach zleconych:

1. *Krystyna Berezowska*

BIBLIOTEKA GŁÓWNA

Dyrektor — Kustosz — *mgr Franciszek Pilarczyk*

Kierownik Działu Gromadzenia

- bibliotekarz — *mgr Anna Ździebło*

Kierownik Działu Opracowań

- st. bibliotekarz — *mgr Krystyna Wołuń*
- st. bibliotekarz — *mgr Stefania Sulisławska*
- bibliotekarz — *mgr Krystyna Suchocka*
- st. bibliotekarz — *mgr Halina Karolczak*
- bibliotekarz — *Elżbieta Szmigiel*
- mł. bibliotekarz — *Janina Kalitka*
- mł. bibliotekarz — *Alicja Rogowicz*
- mł. bibliotekarz — *Maria Nowacka*
- pomoc bibliotekarza — *Wojciech Borowczak*
- magazynier — *Krystyna Cieszyńska*

IV

ORGANIZACJE SPOŁECZNO- POLITYCZNE

KOMITET UCZELNIANY PZPR

I Sekretarz — *dr Eugeniusz Szafrąński*

Sekretarz — *doc. dr Aleksander Grytczuk*

Sekretarz — *dr Julian Skorek*

Członkowie:

doc. dr Maria Jakowicka

doc. dr Bronisław Ratuś

dr Robert Leszko

dr Józef Jerzak

dr Józef Iwan

Anna Tokarska

RADA ZAKŁADOWA ZNP

Prezydium:

Przewodniczący — *dr Robert Leszko*

Wiceprzewodniczący — *mgr Zdzisław Jakowicki*

Sekretarz — *Eugenia Smolarz*

Skarbnik — *Stanisława Kaczor*

Członek Prezydium — *dr Jerzy Brzeziński*

Członkowie:

mgr Czesława Łuniewicz

dr Czesław Makutynowicz

Józef Pilarz

dr Julian Skorek

mgr Stefan Szuba

Aleksander Świetlik

Spółeczny Inspektor bhp — *mgr Stefan Szuba*

STAŁE KOMISJE PROBLEMOWE RADY ZAKŁADOWEJ:

1. Komisja Pedagogiczna:

Przewodniczący — *mgr Zdzisław Jakowicki*

Wiceprzewodniczący — *dr Tadeusz Wiśniewski*

- doc. dr Bolesław Klimaszewski
- dr Stanisława Łapkowska
- dr Mieczysław Łojek

2. *Komisja Socjalno-Bytowa:*

- Przewodniczący — dr Jerzy Brzeziński
- Wiceprzewodniczący — mgr Mirosław Frejman
- Franciszek Antczak
- mgr Stefan Boliński
- mgr Bożena Miakisz
- Elżbieta Podleśna
- Aleksander Świetlik

3. *Komisja Kulturalno-Oświatowa i Sportowo-Turystyczna:*

- Przewodniczący — dr Czesław Makutynowicz
- Wiceprzewodniczący — mgr Czesława Łuniewicz
- mgr Zenon Matuszak
- mgr Anna Żdziebło
- mgr Zbigniew Żuber

4. *Komisja Ochrony Pracy i Zdrowia:*

- Przewodniczący — dr Julian Skorek
- Wiceprzewodniczący — mgr Edward Hajduk
- mgr Aleksandra Grodzka
- Józef Pilarz
- Barbara Woźniak

ZARZĄD PRACOWNICZEJ KASY
ZAPOMOGOWO-POŻYCZKOWEJ:

- Przewodniczący — doc. dr Henryk Pochanke
- Sekretarz — Irena Komisarek
- Skarbnik — Olga Rosińska

RADA UCZELNIANA SZSP

- Przewodniczący — Zdzisław Wołk
- Wiceprzewodniczący — Janusz Będzieszak
- Wiceprzewodniczący — Janusz Lichorad
- Sekretarz — Ewa Pelińska
- Członkowie:

Jan Andrykiewicz
Wanda Soszyńska
Beata Mickiewicz

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI:

- Organizacyjnej — *Kazimierz Nowak*
- Propagandy — *Lech Murawski*
- Szkolenia — *Regina Kujańska*
- Kultury — *Marek Obszański*
- Turystyki — *Andrzej Dudziak*
- Zagranicznej — *Bożena Junkert*
- Finansowej — *Paweł Kisiel*
- Socjalno-bytowej — *Gabriela Ostrowska*
- Nauki — *Anna Janowicz*
- Wdrożeń naukowych — *Zofia Bieniewska*
- Studiów dla pracujących — *Waldemar Dąbrowski*

CZŁONKOWIE PLENUM:

Jan Jeziorek
Mirosław Grzybek
Andrzej Iwiński
Jacek Teodziecki
Jan Grzesik
Henryk Bigos
Ludmiła Rachwalska
Teresa Krotoszak
Danuta Słończewska
Stanisław Fleszer
Regina Graczyk
Józse Misa
Leszek Bitka

STUDENCKI KRĄG INSTRUKTORSKI

Przewodnicząca — *Alicja Kozak*
Zastępca Przewodniczącej — *Jan Grzesik*
Sekretarz — *Zofia Birgfellner*
Kronikarz — *Jolanta Aszkielowicz*
Przewodniczący Sekcji Metodycznej — *Andrzej Lewandowski*
Przewodniczący Sekcji Turystyki — *Mirosław Krawczak*
Przewodniczący Sekcji Kultury — *Jan Jeziorek*

ZARZĄD KLUBU UCZELNIANEGO AZS

Prezes — *dr Czesław Makutynowicz*
Wiceprezesa — *Wojciech Łangowski, Waldemar Nowacki*
Sekretarz — *Barbara Nykiel*
Skarbnik — *Elżbieta Desecka*

Członkowie:

Leokadia Mostal
Janina Maszkenas
Dorota Wojczakowska
Maria Wieckiewicz
Andrzej Bobowski
Stanisław Gawel
Romuald Lotko
Janusz Pećko
Krzysztof Ziemnicky

V

PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW UCZELNI W LATACH 1971—1973

BALICKA URSZULA

- *Stosunek uczniów do szkoły w świetle ich doświadczeń wynoszonych z życia szkolnego*. Kwartalnik Pedagogiczny 1972 nr 3 s. 69—84.

BENYSKIEWICZ JOACHIM

- *Wacław Fabiś 1972—1940*. Przegląd Lubuski 1973 nr 3 s. 135—138
- (rec.) *Lubuskie Towarzystwo Kultury 1957—1972*. Przegląd Lubuski 1973 nr 1 s. 147—150

BOLIŃSKI STEFAN

- *Polska Partia Robotnicza w Zielonej Górze w latach 1945—1948*. Przegląd Lubuski 1973 nr 1 s. 19—30, tab.

BUJAKIEWICZ ANDRZEJ

- *Działalność Orkiestry Symfonicznej w Zielonej Górze w latach 1956—1971* W: *XV lat Państwowej Orkiestry Symfonicznej w Zielonej Górze*. Zielona Góra 1972 ss. 8—33.
- *Lubuskie środowisko muzyczne*. Przegląd Lubuski 1972 marzec s. 37—43.

CHOCIANOWSKI PIOTR

- *Badanie niektórych właściwości sorpcyjnych getteru tantalowego w atmosferze mieszaniny wodoru, azotu i argonu*. Postępy Fizyki 1972 nr 6.
- *Investigation of sorption rate of tantalum filament in CO atmosphere with the use of an omegatron*. Acta phys. pol. 1972 No 3 s. 335—336.

- *Kilka uwag o przygotowaniu nauczycieli zajęć technicznych*. Wychowanie Techniczne w Szkole 1972 nr 8 s. 343—343.
- *Niektóre wiadomości elektryczne i elektrytowe ceramiki tytanianu baru*. Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej 1972 nr 16 s. 105—114.
- *O programie nauczania podstaw elektroniki na kierunku Zajęcia praktyczno-techniczne*. WSN 1973 nr 2 s. 92—93.
- *Przyrząd do wyznaczania e/m dla elektronów*. Fizyka w Szkole 1973 nr 3 s. 53—55.
- *Serpcja getteru tantalowego w atmosferze gazów szczątkowych po odpompowaniu lampy pomiarowej*. Elektronika 1973 nr 7—8 s. 291—293.
- *Sorption of tantalum getter in a hydridgen, nitrogen and argon*. Acta phys. pol. 1973 A 43.

FREJMAN MIROSŁAW

- *Doskonalenie systemu kształcenia nauczycieli zajęć technicznych w WSN*. Życie Szkoły Wyższej 1973 nr 3—4 s. 191—193.
- *Konstruowanie — istotny element nauczania zajęć praktyczno-technicznych w klasie III—IV*. Życie Szkoły 1972 nr 9 s. 37—39.
- *Motywy kształcenia się a wyniki nauczania studentów wydziału zajęć praktyczno-technicznych*. W: *Nauczyciel Techniki*. Legnica 1973 s. 117—137.
- *Na marginesie artykułu „Ład w dziele techniki”*. Wychowanie Techniczne w Szkole 1972 nr 5 s. 202—205.
- *Nauczyciel techniki w opinii absolwentów szkół podstawowych*. W: *Nauczyciel techniki*. Legnica 1973 ss. 277—288.
- *O potrzebie badań nad skutecznością kształcenia nauczycieli zajęć technicznych*. Wychowanie Techniczne w Szkole 1973 nr 6 s. 276—279.
- *Opinia uczniów o nauczycielach zajęć praktyczno-technicznych*. Wychowanie Techniczne w Szkole 1972 nr 2 s. 80—87.
- *O właściwą ocenę pracy nauczycieli podczas hospitacji lekcji zajęć praktyczno-technicznych*. Wychowanie Techniczne w Szkole 1972 nr 6 s. 255—260.
- *Praktyka pedagogiczna w przygotowaniu specjalistycznych nauczycieli techniki*. W: *Nauczyciel Techniki*. Legnica 1973 ss. 263—273.
- *Wykorzystanie stempli w nauczaniu zajęć technicznych*. Wychowanie Techniczne w Szkole 1973 nr 3 s. 133—134.

GRYTCZUK ALEKSANDER

- O równaniu diofantycznym $n(x|y) + n-1(x|y) + \dots + 0 = 0$. Zeszyty Naukowe WSI Zielona Góra Mat. 1972 z. 10 s. 23—30.
- O pewnej metodzie dowodu niemożliwości wielkiego twierdzenia Fermata dla wykładnika 3. Zeszyty Naukowe WSI. Zielona Góra Mat. 1972 z. 10 s. 31—37.

HAJDUK EDWARD

- Stosowanie reguły selekcji kandydatów do roli studenta instytucji przygotowującej do zawodu nauczycielskiego. Kwartalnik Pedagogiczny 1973 nr 3 s. 125—141.
- Z badań nad motywacją wyboru zawodu nauczycielskiego — przyczynek metodologiczny. Kwartalnik Pedagogiczny 1973 r. nr 2 s. 145—165.
- Refleksje o celach i ideałach wychowania. Przegląd Lubuski 1971 grudzień s. 31—41.
- Uwarunkowanie dróg rozwojowych wiodących do zakładu kształcenia nauczycieli. Studia Pedagogiczne 1972 r. T. 23 s. 29—59.
- Z problematyki sposobów sprawdzania znajomości filozofii słuchaczy WUML-u. Zeszyty WUML w Zielonej Górze. 1972 nr 13 s. 5—20.

JAKOWICKA MARIA

- Efekty stosowania ocen. W: Wdrażanie i funkcjonowanie nowej oceny zachowania uczniów. Zielona Góra 1972, Kuratorium Okręgu Szkolnego i Okręgowy Ośrodek Metodyczny s. 61—91.
- Konieczna integracja funkcji dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Probl. opiek.-wych. 1971 nr 9 s. 13.
- Kształtowanie typów osobowości nauczyciela w procesie nauki zawodu. Nauczyciel i Wychowanie 1971 nr 5 s. 74—86.
- Motywy podjęcia nauki w zakładzie kształcenia nauczycieli a proces identyfikacji z zawodem nauczycielskim. Studia Pedagogiczne T. 23 1972 s. 247—287.
- Samokontrola pracy nauczyciela jako czynnik intensyfikacji nauczania. Życie Szkoły 1971 nr 3 s. 1—7.
- Upraszczać koncepcję czy doskonalić praktykę? Wychowanie 1971 nr 15 s. 3—10.
- Z problemów kierowania kształceniem nauczycieli ze średnim wykształceniem w woj. zielonogórskim. Materiały z seminarium CRZZ i RN ZSP. Warszawa 1972 s. 19—23.

- *Z problemów kształcenia specjalistów nauczania początkowego na dziś i jutro.* Życie Szkoły 1971 nr 11 s. 35—38.
- *Z zagadnień wdrażania teorii do praktyki pedagogicznej.* Życie Szkoły 1971 nr 7/8 s. 39—41.
- (rec.) Czajkowski Kazimierz, *Wychowanie i nauczanie w klasach niższych szkoły podstawowej.* Warszawa 1971. Ruch pedagogiczny 1971 nr 6 s. 723—726.

JAKOWICKI ZDZISŁAW

- *Rozwój społeczno-intelektualny rozpoczynających naukę.* Ruch Pedagogiczny 1972 nr 5
- *Dojrzałość społeczno-intelektualna dzieci rozpoczynających naukę szkolną.* Ruch Pedagogiczny 1971 nr 5 s. 554—565.

JERZAK JÓZEF

- *Model typów przekonań politycznych.* Psychologia Wychowawcza 1972 nr 1 s. 25—31.
- *Niektóre poglądy i przekonania polityczne młodzieży, Stosunek do ZSRR, NRD, NRF i USA.* Prace LTN 1973 z. 3 s. 23—30.
- *Problemy gospodarcze i społeczne w opinii młodzieży.* Przegląd Lubuski 1972 marzec s. 17—26.
- *Psychiczne podstawy organizacji pracy w klasach niższych.* Życie Szkoły 1973 nr 3 s. 5—9.
- *Psychologiczne podstawy organizacji pracy w klasach niższych.* Życie Szkoły 1973 s. 5—10.
- *Psychologia postaw i przekonań politycznych młodzieży studiującej.* W: Raport dla Ministerstwa Oświaty i Wychowania w ramach — „Ogólnopolskiego planu badań pedagogicznych”. Zielona Góra 1973 ss. 80
- (rec.) Kozakiewicz M.: *Paradoksy młodzieżowe.* Warszawa 1970. Prace LTN Komisja Psychologii 1973 z. 3 s. 133—137.

KANIA STANISŁAW

- *Grypsera.* Poradnik Językowy 1972 nr 10 s. 597—602.
- *Gwara partyzancka okupacji hitlerowskiej. I. Nazwy partyzantów, ich sprzymierzeńców i przeciwników.* Por. jęz. 1971 z. 7 s. 453—461.
- *Gwara partyzancka czasu okupacji hitlerowskiej. II. Nazwy uzbrojenia.* Poradnik Językowy 1971 z. 8 s. 507—511.
- *Gwara partyzancka okresu okupacji hitlerowskiej. III. Słow-*

- nictwo związane z walką partyzantów i z życiem w konspiracji. Poradnik Językowy 1971 z. 9 s. 567—574.
- Gustaw Morcinek „Pokład Joanny” — analiza utworu w klasie I ZSZ. Zesz. Pedagogiczny. Zielona Góra 1971 Kuratorium Okręgu Szkolnego i Ośrodek Metodyczny.
 - Jak prowadziłem zajęcia fakultatywne w grupie humanistycznej. W: Z doświadczeń nauczycieli szkół lubuskich. Zielona Góra 1973 Kuratorium Okręgu Szkolnego i Okręgowy Ośrodek Metodyczny.
 - Odbicie historii narodu polskiego w dziejach języka ojczystego. Polonistyka 1971 nr 3 s. 343—351.
 - O gwarze uczniowskiej. Przegląd Lubuski 1972 marzec s. 79—86.
 - U źródeł gwary żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego. Poradnik językowy 1973 z. 9 s. 262—267.
 - (rec.) Nowa księga przysłów i wyrażen przysłowiowych polskich. Warszawa 1970: Polonistyka 1972 nr 4 s. 60—61.

KLIMASZEWSKI BOLESŁAW

- Ferromagnetic Resonance on Mn_3Ge_3 near the Curie Point Bull. Soc. Am. Scien Lett. Poznań 1972 Ser. B XII s. 91—96.
- Ferromagnetic Resonance on Mn_3Ge_3 near the Curie Point Bull. Soc. A. Scien Lett. Poznań 1972 ser. B R. XXII s. 91—96.
- Reszotoczna relaksacja jonów $C3+$ i $4b3+$ w monokryształach $La NbO_4$. Fizika twiordowo tieła. 1971 nr 13 s. 1657—1662.
- EPR i spin — reszotoczna relaksacja jonów $C3+$ + $Yb3+$ w monokryształach $La NbO_4$. Fizika twiordowo tieła nr 13 s. 1657—1662.

KLINGER ANTONI

- (rec.) Szczucki Lech: *Myśl filozoficzno-religijna Reformacji XVI w.* W: Euhemer 1973 1/87.

KORCZ WŁADYSŁAW

- Historia Towarzystwa Polskich Rzemieślników w Zielonej Górze. Zielona Góra 1973. Lubuskie Towarzystwo Naukowe s. 97 nlb. 3.
- Zarys dziejów. W: *Województwo zielonogórskie*. Przewodnik. Warszawa 1971. Wyd. Sport i Turystyka s. 34—46.
- Szlaki wodne. Tamże s. 234—250.

- *Z przeszłości Ziemi Lubuskiej*. W: *Ziemia Lubuska*. Kraków 1973 s. 59—119.
- *Studia z dziejów Ziemi Lubuskiej*. Zielona Góra 1971. Lubuskie Towarzystwo Naukowe ss. 314, nlb. 1, ilustr., tab., mapy, bibliogr.
- *Cedynia 972—1972*. Wiedza i Życie 1972 nr 12 s. 74—79.
- *Kazimierz Wielki wobec ziem nad Odrą i Bałtykiem*. Przegląd Lubuski 1971 grudzień s. 65—72.
- *Józef Rogaliński (1728—1802)*. Przegląd Lubuski (R. 2): 1972 s. 121—123.
- *Mikołaj Kopernik jako ekonomista*. Wiedza i Życie 1971 nr 4 s. 42—45.
- *Specyfika osadnictwa na byłym pograniczu wielkopolsko-lubuskim (1945—1948)*. Zielonogórskie Zeszyty Muzealne t. 2: 1971 s. 97—107, tab.
- *Stawiam na samokształcenie*. Wiedza i Życie. 1972 nr 11 s. 79—80.
- *Tradycja związków Wielkopolski z Ziemią Zachodnimi*. Zielonogórskie Zeszyty Muzealne t. 3: 1972 s. 5—13, tab.
- *Trudna droga do Polski* (Towarzystwo Rzemieślników Polskich w Zielonej Górze. Mówią Wieki 1971 nr 1 s. 31—32, ilustr.
- *W poszukiwaniu drogi*. Wiedzy i Życie 1971 nr 8 s. 22—25.
- *W szkołach Komisji Edukacji Narodowej*. Wiedza i Życie 1973 nr 6 s. 14—20, il.
- *Z przeszłości Gubina*. Zeszyty Lubuskie 1971 nr 11 s. 25—34.
- *Kazimierz Jarochoński*. Przegląd Lubuski 1973 nr 1 s. 78—79.
- *Wschowa. Miasto i powiat*. Zeszyty Lubuskie 1973 nr 13 s. 174—179.
- (rec.) *Polsko-brandenburski układ o żegludze na Warcie i Odrze w Trzebiszewie w 1618 roku*. Rocz. hist. 1972 s. 1—62. W: Przegląd Lubuski 1973 nr 1 s. 135—137.
- (rec.) *Województwo zielonogórskie*. W: *Miasta polskie w Tysiącleciu*. T. 2 Wrocław 1967 s. 611—674 w: Przegląd Lubuski 1971 wrzesień s. 111—115.
- (rec.) *Orzechowski Marian: Odra — Nysa Łużycka — Bałtyk w polskiej myśli politycznej okresu II wojny światowej*. Wrocław 1969. W: Przegląd Lubuski (R. 1) 1971 s. 88—90.

KOT WŁADYSŁAW

- *Z dziejów kopernikanizmu w filozofii polskiej XIX wieku*. Dominik Szulc (1797—1860) Poznań 1972 UAM ss. 111, nlb. 1.
- *Ideologiczne aspekty rewolucji naukowo-technicznej*. KW PZPR 1972 nr 1 ss. 80.

- *Kopernikanizm Dominika Szulca (1797—1860)*. Euhemer 1971 nr 1 s. 69—74.
- *Marksistowska filozofia i socjologia*. Przewodnik tematyczny do proseminariów na Zaocznym Studium Pedagogiki UAM. Wydawnictwo UAM, Poznań 1971 ss. 100.
- *Węzłowe zagadnienia materializmu historycznego*. Do użytku słuchaczy WUML. Ostrów Wlkp. KP PZPR 1972 ss. 19.
- (rec.) Dziamski Seweryn: *U źródeł marksistowskiej filozofii nauk społecznych w Polsce*. W: Nurt nr 2 s. 59—60.

KRES BOGDAN

- *Konwisarze Wschowy w XVII—XIX wieku*. Zeszyty Lubuskie 1972 nr 13.
- *Nieznane dokumenty z archiwum obozowego Stalagu VIII C Sagan w Żaganiu*. Przegląd Lubuski 1972 nr 1 s. 49—57.
- *Winiarstwo na Ziemi Lubuskiej*. Poznań (Wydawn. Nauk. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza) 1972 ss. 218 nlb. 2, bibliogr., ilustr.
- (rec.) *Rocznik Lubuski*. Zielona Góra 1971. Lubuskie Towarzystwo Naukowe. T. VII s. 366 W: Przegląd Lubuski 1972 marzec s. 142—144.

LESZKO ROBERT

- *Dwa systemy logiki pytań złożonych*. Zeszyty Naukowe WSI Zielona Góra 1972 nr 10 s. 83—88.
- *Pewien system logiki pytań*. Acta Univ. Wratisl. Filoz. Wrocław 1973 No 189 s. 51—61.
- *Kilka uwag o stawianiu pytań*. Zesz. nauk. WSI Zielona Góra 1972 nr 10 s. 89—97.

LUDOROWSKI LECH

- *Literatura wobec odwiecznych niepokojów człowieka*. W: *Skład osobowy w roku akademickim 1972/73 Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze*. Zielona Góra 1973 s. 23—44.
- *Dylematy geologiczne Trylogii Sienkiewicza*. Życie i Myśl 1971 nr 12.
- *O nowym programie poetyki w studiach nauczycielskich — dobrze i źle*. Życie Szkoły Wyższej. 1971 nr 2 s. 91—95.
- *Polonista — nauczyciel dwojga specjalności*. Życie Szkoły Wyższej 1972 s. 33—46.
- (rec.) Michel Butor: *Powieść jako poszukiwanie*. Warszawa 1971 W: Przegląd Lubuski 1972 nr 2 s. 123—129.

- (rec.) Władysław Korcz: *Studia z dziejów Ziemi Lubuskiej*. Zielona Góra 1971. W: *Przegląd Lubuski* 1972 nr 1 s. 155—158.
- (rec.) Urszula Kozioł: *Ptaki dla myśli*. Warszawa 1971 W: *Literatura* 1972 nr 10.
- (rec.) Nowak-Dłużewski Julian: *Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce, Zygmunt III*. Warszawa 1972. W: *Życie i Myśl* 1971 nr 7/8 s. 231—235.
- (rec.) *Filmowe przygody małego rycerza*. Warszawa 1971 W: *Przegląd Lubuski* 1972 marzec s. 133—136.

ŁAPKOWSKA STANISŁAWA

- *Środowisko rodzinne dziecka a kształtowanie postaw społeczno-moralnych* W: *Wychowanie przedszkolne* 1972 s. 38—63.
- *Z badań nad poglądami i postawami wobec religii przyszłych nauczycieli*. *Psychologia Wychowawcza* 1972 nr 1 s. 31—36.

ŁOJEK MIECZYSLAW

- „*Lotna*” W. Żukrowskiego — *lektura w klasie XIII*. W: *Materiały metodyczne dla nauczycieli klas V—VIII języka polskiego*. Część II. Kielce 1973 ss. 172—179.
- *Nauczanie problemowe w metodyce języka polskiego*. Okręgowy Ośrodek Metodyczny. Olsztyn 1972 ss. 100.
- *Nowe lektury na lekcjach języka polskiego w klasach VIII*. Okręgowy Ośrodek Metodyczny. Olsztyn 1972 ss. 82.
- *O bohaterach opowiadania „Na wsi wesele” M. Dąbrowskiej*. *Polonistyka* 1972 nr 6 s. 14—21.
- *O „Wiewiórcę” J. Iwaszkiewicza*. *Polonistyka*. 1973 nr 2 s. 30—38.
- *Pozaliterackie wzory osobowe uczniów*. *Przegląd Lubuski* 1973 nr 1 s. 51—58.
- *Rodzina wobec wyboru zawodu uczniów klas VII—VIII*. *Wychowanie* 1972 nr 11/12 s. 62—67.
- *Rola rekwizytów w „Niemcach” L. Kruczkowskiego*. *Warmia i Mazury* 1972 nr 2 s. 21—23.
- *Stosunek nauczycieli do młodzieży wybitnie uzdolnionej*. *Wychowanie* 1972 nr 20/21 s. 20—21.
- *W kręgu doświadczeń w kształceniu nauczycieli na studiach dla pracujących*. W: *Prace z Dydaktyki Szkoły Wyższej*. Kraków 1973 z. 11 ss. 113—117.
- *W pracowniach dydaktyków*. *Polonistyka* 1973 s. 7.

- *Wart jest rozgłosu jakie pozyskał*. Polonistyka 1973 s. 6.
- *Poznajemy teatr*. Warszawa 1972 (rec.) Polonistyka 1972 nr 2 s. 64—65.

MAGNUSZEWSKI WŁADYSŁAW

- *Kondotierska wyprawa nad Ren*. Odrodz. Refor. T.:17 1972 s. 115—140.
- *Nowe źródło do dziejów walki o polskość Ziem Zachodnich*. Przegląd Lubuski 1971 nr 3 s. 99—105.
- *O rzekomych autografach Samuela Twardowskiego*. Pamiętniki Literackie 1972 z. 4 s. 175—178.
- *W sprawie miejsca urodzenia Samuela ze Skrzypny Twardowskiego*. Pamiętniki Literackie 1971 s. 165—170.
- *Wiersze i lisowszykach*. Archiwum literackie. T.: 6 Miscellanea Staropolskie 1 s. 55—69.
- *Zapomniane lisowianum z 1921 roku*. Archiwum Literackie. T.: 16. Miscellanea Staropolskie 4. 1972 s. 225—231.

MAKUTYNOWICZ CZESŁAW

- *Untersuchungen zur Mikroflora der Luft in Schulturnkallen*. Wissenschaftliche Zeitschrift der Humboldt — Universität zu Berlin, Noth-Not. R XXI (1973) s. 654-5.
- *Zagadnienie konfortu cieplnego w szkolnych salach gimnastycznych w świetle wymagań higieny*. Wychowanie fizyczne i higiena szkolna. Rok XXI nr 8 s. 35—36.

MARCINIAK IRENA

- *Czeska adaptacja „Pracy szkolnej” K. Orffa*. W: Wychowanie Muzyczne nr 2 1973.

MILANOWSKA HALINA

- *Obchody Roku Nauki Polskiej w Zielonogórskiej WSN*. Życie Szkoły Wyższej. 1973 z. 7/8 s. 62—66.
- *Aichinger Ilse: Historia z lustrem*. Tł. z niem. Kontrasty 1972 nr 1 s. 23—25, il.
- *Der Erzählstadtpunkt als Mittel zur Bestimmung des Erzählers im Roman „Stiller” von Max Frisch*. Stud. german. posn. 1971 z. 1 s. 91—103.
- *Lenz Siegfried: Podróż do Olecka*. Tł. z niem. Kontrasty 1971 nr 12 s. 23.

- Herbert Eisenreich, *Przeżycie jak u Dostojewskiego*. Przekł. z niem. Kontrasty 1972 nr 10 s. 26—28.
- (rec.) Hesse Herman: *Gra szklanych paciorków*. W: Kontrasty 1972 nr 7 s. 36.
- (rec.) Walser Robert: *Willa pod Gwiazdą Wieczorną*. W: Kontrasty 1972 nr 10 s. 35.

OLEKSIŃSKI JERZY

- *Bard ziemi mazurskiej*. Wyd. I Warszawa 1972 IW „Nasza Księgarnia” s. 389.
- *Walka ludności polskiej o kształt granicy zachodniej*. W: *Roczniki Dziejów Ruchu Ludowego*. Roczn. 14. Warszawa 1972, s. 3—27.
- Kwietniewski Józef (1903—1969). „*Przegląd Historyczno-Oświatowy*” Roczn. XVI. 1973 nr 1, s. 39—48.
- Łydko Ludwik. *Polski Słownik Biograficzny* t. XVIII 1973.
- (rec.) M. Zientarowa-Malewska. *Złotowszczyzna*. Łódź 1971. Wyd. Łódzkie W: *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. Rocznik XVI, 1973 nr 2 s. 291—293.
- (rec.) H. Lehr, J. E. Osmańczyk, *Polacy spod znaku Rodła*. Warszawa 1972 MON. W: *Ilustrowana księga Polaków spod znaku Rodła*. W: *Nadodrże* 1973 nr 3, s. 7—8 oraz „*Wiśń współczesna*” 1973 nr 5, s. 142—151.

PAWŁOWSKI ALBERT

- *Cyganie. Studia nad przestępczością*. Zielona Góra 1973 s. 236.

PILARCZYK FRANCISZEK

- *Biblioteka klasztoru franciszkanów we Wschowie*. Zeszyty Lubuskie 1973 nr 13 s. 87—101, ilustr.

POCHANKE HENRYK

- *Dydaktyczne warunki rozwijania myślenia technicznego uczniów klas V—VIII*. W: *Nowe tendencje w dydaktyce*. Ossolineum 1973 ss. 319—361.
- *Krajowa konferencja naukowa na temat kształcenia nauczycieli zajęć technicznych*. Wychowanie techniczne w Szkole 1973 nr 3 s. 142—143.
- *O potrzebie kształtowania kultury technicznej*. W: *Skład oso-*

bowy w roku akademickim 1971/72 WSN w Zielonej Górze 1972 ss. 31—41.

- *Organizacja nauczania zajęć technicznych. Wstęp.* W: *Organizacja procesu dydaktycznego zajęć technicznych w szkole podstawowej.* Legnica 1971 ss. 87—88.
- *Podręczniki nauczania techniki w NRD.* Wychowanie Techniczne w Szkole 1972 nr 5 s. 220—228.
- *Problemy kształcenia i doskonalenia nauczycieli zajęć technicznych w okręgu zielonogórskim.* Wychowanie Techniczne w Szkole 1971 nr 8 s. 331—338.
- *Przygotowanie nauczycieli techniki do rozwijania myślenia technicznego uczniów.* W: *Nauczyciele Techniki.* Legnica 1973 ss. 139—146.
- *Untersuchungen zur Entwicklung technischer Fähigkeiten der Schüler.* W: *Zu wissenschaftlichen Grundlagen der Polytechnik.* Halle 1972 ss. 69—72.
- *Postulaty w sprawie studiów zaocznych.* W: *Prace z Dydaktyki Szkoły Wyższej.* 1973 nr 11 s. 98—99.

PRZYGODA MARIAN

- *Adjektiwacyja priczastij w sowremiennom russkom litieraturnom jazykie.* Język rosyjski. 1973 nr 1 s. 37—58.

RADKIEWICZ JÓZEF

- *Hirudo medicinalis L. na zachodnich krańcach woj. Zielona Góra.* Przegląd Zoologiczny 1972 nr 1 s. 40—43.
- *Hirudo medicinalis L. in the west borders of the Zielona Góra district.* Aquatic sciences Abstracts. London 1972 Ag 9105 F.
- *Inwentaryzacja gniazd bociana białego, Ciconia ciconia L. w powiecie Słubice (woj. zielonogórskie).* Acta orn. 1972 T. 13 nr 1 s. 2—15.
- *Trzy nowe stanowiska Haementeria costata (Fr. Mull.) w woj. zielonogórskim.* Prz. zool. 1972 nr 1 s. 38—40.
- *Three new localities for Haementeria costata (Fr. Hull.) in the Zielona Góra district.* Aquatic Sciences Abstracts. London 1972 Ag 9103 F.

RATUS BRONISŁAW

- *Kształcenie i rozwój kadr oświatowo-kulturalnych na Ziemi Lubuskiej w latach 1945—1965.* UAM Poznań 1971, ss. 170.
- *Praca wychowawcza w liceach pedagogicznych w Polsce Lu-*

- dowej. Raport z resortowego planu badań naukowych. WSP Zielona Góra 1973, ss. 40.
- *Udział nauczycieli w społecznym ruchu oświatowo-kulturalnym na Ziemi Lubuskiej (1945—1970)*. W: *Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego*. Opole 1971, s. 161—173.
 - *Problematyka laicyzacji w oświacie i kulturze w województwie zielonogórskim w latach 1945—1970*. W: *Przemiany w świadomości społecznej wśród mieszkańców Ziemi Zachodnich i Północnych w latach 1945—1970*. Ossolineum Wrocław 1973, s. 138—158.
 - *Wpływ organizacji młodzieżowych na społeczno-kulturalny awans Ziemi Lubuskiej (1945—1970)*. W: *Młodzież w XXV-leciu PRL*. Iskry 1973, s. 231—251 (wspólnie z H. Szczegółą).
 - *Z historii środowiska dziennikarskiego na Ziemi Lubuskiej*. W: *Prasa Lubuska*. Zielona Góra 1972, s. 91—100.
 - *Wpływ Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu na społeczno-kulturalną aktywizację Ziemi Lubuskiej*. W: *Przegląd Zachodni*. Poznań 1971, nr 3, s. 217—219.
 - *Przygraniczne kontakty oświatowe województwa zielonogórskiego z okręgiem Frankfurt nad Odrą*. *Rocznik Lubuski VII*. LTN Zielona Góra 1971, s. 180—190.
 - *Z problemów kwalifikacji młodzieży*. *Przegląd Lubuski* 1971, nr 1, s. 49—59 (wspólnie z M. Eckertem).
 - *Z badań nad ideałami moralnymi młodzieży*. *Przegląd Lubuski*, grudzień 1971, s. 41—47.
 - *Идејно воспитателноја дејјателност' моладојных организациј в Polsce*. *Московскиј Государствиенниј Университет им. Љомоносова*. ИПК. Кафедра Научново Комунизма. Москва 1972, ss. 14.
 - *Borba iz antikommunizmom w воспитателnej robotie w Polsce*. W: *Iz opyta borby iz antikommunizmom w priepodawanii obszczestwiennych nauk*. Moskwa 1973, ss. 20.
 - *Problematyka lubuska w pracach magisterskich i doktorskich wykonanych w UAM w Poznaniu w latach 1945—1969*. W: *Rocznik Lubuski* nr 9, Zielona Góra 1973, ss. 16.
 - *Zajęcia z wychowania obywatelskiego*. PZWS Warszawa 1972, ss. 176 (wspólnie z H. Szczegółą).
 - *Wykład czy seminarium*. W: *Ideologia i Polityka* nr 10, 1971 s. 85—88.
 - *Aktualne wydarzenia społeczno-polityczne (na zajęciach z wychowania obywatelskiego)*. W: *Wychowanie Obywatelskie* nr 11, 1971 s. 32—35 (wspólnie z H. Szczegółą).

- *Zagadnienia regionalne w szkoleniu partyjnym*. W: Zeszyty WUML. Zielona Góra 1972, s. 28—40.
- *Praca wychowawcza w miejscu zamieszkania*. W: Inicjatywy, doświadczenia. WKFiJN Zielona Góra 1971, s. 2—15.
- *O bohaterach i ich poszukiwaniu*. W: Inicjatywy i doświadczenia. WKFiJN Zielona Góra, 1972, s. 5—15.
- *Ludwik Kończal*. W: Przegląd Lubuski nr 1, 1972, s. 143—146.
- (rec.) S. Krawciewicz, *Zawód nauczyciela*. Warszawa 1970. W: Przegląd Lubuski 1971, nr 1, s. 83—88.
- (rec.) *Wzbogacenie historii ZNP*. Praca zbiorowa pod red. S. Michalskiego: *Działalność pedagogiczna i ideowo-wychowawcza Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wielkopolsce w latach 1945—1970*. W: Przegląd Lubuski 1972 nr 1 s. 169—170.
- (rec.) W. Markiewicz, P. Rybicki (red.) *Przemiany społeczne na Ziemiach Zachodnich*. W: Rocznik Lubuski IX. Zielona Góra 1973 s. 184—186.
- *Wychowanie i oświata podstawą kultury*. W: *W kręgu inspiracji leninowskich*. PAN, Ossolineum 1971, s. 457—460.
- (głos w dyskusji) W: VI Zjazd Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Stenogram. Warszawa 1973, tom II, s. 316—319.
- *Z problematyki dokształcania młodzieży robotniczej w Polsce*. W: *Kształcenie permanentne dorosłych*. Materiały z konferencji Naukowej Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej. Kraków 1973, s. 101—113.

SKÓREK JULIAN

- *Metoda programowania w nauczaniu języka rosyjskiego*. W: *Wybrane tematy z ortografii*. Zielona Góra 1972, s. 1—27.

SKUCZYŃSKI JANUSZ

- *Świat jest teatrem*. W: Zeszyty Teatralne Lubuskiego Teatru im. Leona Kruczkowskiego w Zielonej Górze. Zielona Góra 1973 nr 4 s. 8—11.
- (rec.) Dunowski Władysław: *Tajemnica Agnieszki*. Łódź 1973. W: Nowe Książki 1973 nr 16 s. 20—21.

SZAFRAŃSKI EUGENIUSZ

- *Powstanie i rozwój Organizacji Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetów Robotniczych na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945—1948*. W: *Pokolenia* nr 2/42 1973 s. 115—130.
- *Ziemie zachodnie i północne w założeniach ideowo-programo-*

wych i działalności ZWM. W: Przegląd Lubuski nr 2/8 1973, s. 99—110.

- *Marzenia i rzeczywistość* (wspomnienia o ZWM) W: *Wyjście na prostą*, wyd. Czytelnik, Warszawa 1973, s. 319—336.
- (rec.) *Stan organizacyjny ZWM w Wielkopolsce*. Na marginesie książki Eugeniusza Dąbka i Edmunda Makowskiego: *Demokratyczne organizacje młodzieżowe w Wielkopolsce 1945—1948*. W: *Pokolenia* nr 1/37 1972, s. 129—132.
- (rec.) *Blaski i cienie we współpracy ZWM i OM TUR województwa katowickiego 1945—1948*. W: *Pokolenia* nr 4 1972, s. 156—159.

SZCZEGÓŁA HIERONIM

- *Źródła do początków władzy ludowej na Ziemi Lubuskiej*. Wybór i oprac. Poznań 1971 Wydawn. Poznańskie, ss. XXII, 260.
- *Słowo wstępne*. W: *Źródła do początków władzy na Ziemi Lubuskiej*. Poznań 1971 s. I—XXII.
- *Wyższa Szkoła Inżynierska w latach 1965—1970*. W: Skład osobowy w roku 1970/71 WSInż. im. J. Gagarina w Zielonej Górze. Zielona Góra 1971 s. 83—95.
- *Metodyka podstaw nauk politycznych. Wybrane zagadnienia z teorii i praktyki*. Poznań 1971 UAM ss. 260 (wspólnie z E. Erazmusem).
- *Aktualne wydarzenia społeczno-polityczne. Na zajęciach z wychowania obywatelskiego*. Wychowanie Obywatelskie 1971 nr 11 s. 32—33 (wspólnie z B. Ratusiem).
- *Narodziny władzy ludowej w powiecie gubińskim i początki życia społeczno-politycznego w latach 1945—1946*. Zeszyty Lubuskie nr 11 1971 s. 67—80.
- *Odbudowa życia gospodarczego na Ziemi Lubuskiej w latach 1945—1948*. Zielonogórskie Zeszyty Muzealne. T. 2: 1971 s. 135—149.
- *O potrzebie syntezy dziejów Ziemi Lubuskiej*. Przegląd Lubuski 1971 czerwiec s. 33—40.
- *Przeobrażenia ustrojowo-społeczne na Ziemi Lubuskiej (1945—1947)* Poznań 1971 s. 250.
- (rec.) *Zajęcia z wychowania obywatelskiego w szkole średniej*. Praca zbiorowa pod red. Z. Krzysztozek. Warszawa 1971. W: Nowa Szkoła 1972 nr 3 s. 60.
- (rec.) Szarota Tadeusz: *Osadnictwo miejskie na Dolnym Śląsku*. Warszawa 1969. W: Kwartalnik Hist. 1971 nr 1 s. 240—243. Toż samo: *Acta Poloniae Historica* 1972 nr 25 s. 212—214.

- (rec.) Serwański Edward: *Wielkopolska w cieniu swastyki*. Warszawa 1970. W: Przegląd Lubuski 1971 grudzień s. 109—111.
- (rec.) Erasmus Edward: *Referendum i wybory w Wielkopolsce*. Poznań 1970 W: Przegląd Lubuski 1971 nr 22 s. 118—120.
- (rec.) Benyskiewicz Joachim: *Położenie Polaków w Marchii Granicznej*. Zielona Góra 1970. Rocznik Lubuski 1971 s. 325—327.
- (rec.) *Studia nad początkami miast*. Poznań 1968 t. I. Tamże s. 327—329.
- (rec.) *Zeszyty Lubuskie LTK nr 1—9* Zielona Góra 1966—1971. W: Przegląd Lubuski 1971 czerwiec s. 86—88.
- *Głogowski nauczyciel Mikołaja Kopernika (o Janie z Głogowa)*. Przegląd Lubuski 1972 nr 2 s. 55—68.
- *Zróżnice wiedzy politycznej studentów*. Studia Nauk Politycznych 1972 nr 1 s. 123—129.
- *Zajęcia z wychowania obywatelskiego. Poradnik metodyczny*. Warszawa 1972. Państw. Zakł. Wydaw. Szk. ss. 175, nrb. 1 bibliogr. (wspólnie z B. Ratusiem).
- *Gruszczyński Stanisław*, Przegląd Lubuski 1972 nr 1 s. 146—147.
- *Kazimierz Lisowski (1863—1935)*, Przegląd Lubuski 1972 nr 1 s. 123—124.
- *Kazimierz Lisowski (1863—1935)* W: *Polski Słownik Biograficzny* t. 16 s. 474—475.
- *Lech Birgfellner (1923—1970)*, Przegląd Lubuski 1972 nr 1 s. 129—132.
- *Lech Birgfellner* W: *Słownik Biograficzny wychowania fizycznego i sportu*. Wych. fiz. Sport 1972 nr 1 s. 117—119.
- *Gos w dyskusji*. W: *Problemy kształcenia nauczycieli w szkole wyższej*. Kraków 1972 s. 46—47.
- *Łangowski Jan (1904—1953)* W: *Polski Słownik Biograficzny* t. 18 zes. 76 cz. 1 s. 199—200.
- *Nauki polityczne w Polsce (głos w dyskusji)* Studia Nauk Politycznych 1972 nr 2 s. 75—77.
- *Przemówienie inauguracyjne*. W: *Skład osobowy WSN w Zielonej Górze w roku akademickim 1971/1972*. Zielona Góra 1972 s. 11—17.
- *Kowalski Kazimierz*. Przegląd Lubuski 1972 nr 1 s. 142—143.
- (rec.) Joliński Jan: *O wychowaniu obywatelskim w szkole podstawowej*. Warszawa 1971. W: *Nowa Szkoła* 1972 nr 2 s. 57.

- (rec.) *Nasz dom nad Odrą*. Zielona Góra 1970. W: *Pamiętnikarstwo Polskie* 1972 nr 2 s. 127—130.
- *Zarys metodyki podstaw nauk politycznych*. Warszawa 1973 Państw. Wyd. Naukowe ss. 217 nlb. 3 (wspólnie z E. Erazmusem).
- *Udział organizacji młodzieżowych w zagospodarowaniu i rozwoju Ziemi Lubuskiej*. W: *Młodzież w 25-leciu PRL*. Warszawa 1973 s. 146—159.
- *Problematyka lubuska w działalności naukowej historyków Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu*. *Rocz. Lubuski* t. VIII 1973 s. 245—253.
- *Przemówienie inauguracyjne*. W: *Skład osobowy Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze w roku akademickim 1972/1973*. Zielona Góra 1973 s. 3—14.
- *Jan Budych IV*. *Przegląd Lubuski* 1973 nr 2 s. 131—132.
- (rec.) *Trzeciakowski Lech: Kulturkampf w zaborze pruskim*. Poznań 1970 W: *Przegląd Lubuski* 1973 nr 3 s. 149—151.

WIŚNIEWSKI TADEUSZ

- *Koszty kształcenia a przygotowanie absolwentów studiów nauczycielskich do pracy zawodowej*. *Zesz. nauk. UG*. Wyd. Hum. Gdańsk 1973 s. 77—89.

ZYWERT FRANCISZEK

- *Praca nauczyciela techniki we współczesnej szkole*. W: *Nauczyciel Techniki*. Legnica 1973 s. 29—82.
- *Próba określenia modelu nauczyciela techniki*. W: *Nauczyciel Techniki*. 1973 Legnica ss. 289—380.
- *Próby poszukiwania efektywnych metod kształcenia nauczycieli techniki*. W: *Nauczyciel Techniki*. Legnica 1973 ss. 175—261.

ŻUBER ZBIGNIEW

- *Pętle filmowe w nauczaniu techniki*. *Wychowanie Techniczne w Szkole* 1973 nr 7 s. 329—331.
- *Filmy na lekcjach zajęć technicznych*. *Wychowanie Techniczne w Szkole* 1972 nr 7 s. 334—335.
- *Przygotowanie nauczycieli do obsługi pomocy audiowizualnych*. W: *Materiały IV Sympozjum Uniwersytetu Śląskiego i Studium Nauczycielskiego w Legnicy*. Katowice 1973 s. 211—218.
- *Stan i możliwości wykorzystania pomocy audiowizualnych na lekcjach zajęć praktyczno-technicznych w szkole podstawowej*. *Materiały III Ogólnopolskiego Sympozjum Uniwersytetu Ślą-*

- skiego i Studium Nauczycielskiego w Letnicy. Katowice 1971, s. 220—225.
- *Udźwiękowanie przeźroczy do celów dydaktycznych*. Wychowanie Techniczne w Szkole. 1973 nr 6 s. 276—285.
 - *Unowocześnianie technicznych środków nauczania*. Nowa Szkoła 1973 nr 11/12 s. 79—83.
 - *Zastosowanie przeźroczy przy nauce obsługi urządzeń technicznych*. Wychowanie Techniczne w Szkole. 1971 nr 1 s. 32—37.
 - (rec.) Berezowski E. Długoszowa: *Techniczne środki nauczania*. W: Nowa Szkoła 1973 nr 7/8 s. 109—110.
 - (rec.) Urbański Bolesław: *Telewizja kasetowa*. Warszawa 1972 W: Wychowanie Techniczne w Szkole nr 6 s. 286—287.

SPIS TREŚCI

I. INAUGURACJA

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września w sprawie przekształcenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze w Wyższą Szkołę Pedagogiczną 5
2. List Sekretarza KC PZPR Jerzego Łukaszewicza 7
3. Telegram Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki prof. Jerzego Kaczmarka 9
4. Przemówienie inauguracyjne Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej doc. dr hab. Hieronima Szczegóły . 11
5. Przemówienie Przewodniczącego Prezydium WRN w Zielonej Górze Jana Lembasa 25
6. Przemówienie przedstawiciela studentów — studenta III roku Matematyki Wojciecha Okoniewskiego 31
7. Wykład inauguracyjny doc. dr Bronisława Ratusia „*Ideał wychowawczy jako element polityki oświatowej*” . 33

II. WŁADZE UCZELNI

1. Rektor, Prorektorzy 45
2. Senat 45
3. Kolegium Rektora 46
4. Komisje Senackie 46
5. Administracja Uczelni 47

III. STRUKTURA UCZELNI

1. Wydział Humanistyczny 51
2. Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki 53
3. Wydział Pedagogiczny 55
4. Jednostki międzywydziałowe 57

IV. ORGANIZACJE SPOŁECZNO-POLITYCZNE

1. Komitet Uczelniany PZPR 61
2. Rada Zakładowa ZNP 61

3. Rada Uczelniana SZSP	62
4. Studencki Krąg Instruktorski	63
5. Zarząd Klubu Uczelnianego AZS	63

V. PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW UCZELNI W LATACH

1971—1973	65
---------------------	----

VI. WYKAZ PRACOWNIKÓW	85
---------------------------------	----

